

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของ
สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

นางสาวชีวิรัตน์ ศรีชุม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2555

**An Analysis of Financial Economic Change of the Suratthani Public Health
Savings & Credit Cooperatives, Ltd.**

Miss Shevarat Srichum

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด
ชื่อและนามสกุล นางสาวชีวรัตน์ ศรีชุม
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์กัญญา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

อนุชา ภูริพันธุ์กัญญา

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์กัญญา)

สงเสริม หอมกลิ่น

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น)

อัจฉรา จิตตลดากร

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

ผู้ศึกษา นางสาวชีวรัตน์ ศรีชุม รหัสนักศึกษา 2539002515 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด 2) เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554 3) เพื่อศึกษาแนวทาง หาข้อเสนอแนะ ในการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

วิธีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยได้จากการรวบรวมเอกสารทางการเงินและข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ได้แก่ รายงานกิจการประจำปี และงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวโดยโปรแกรมวิเคราะห์ทางการเงิน CAMELS Analysis ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในมุมมอง 6 มิติ คือ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงิน และมิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554 สหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุน เนื่องจากสหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสูง (ร้อยละ 14.88) มีทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากหนี้สิน (0.65 เท่า) สินทรัพย์ของสหกรณ์มีคุณภาพเพิ่มขึ้นจากปีก่อน (อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 4.37) สหกรณ์มีขีดความสามารถในการบริหารธุรกิจต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 13.46) และขีดความสามารถในการทำกำไรสูง (อัตราการเติบโตของกำไรเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.76) มีสภาพคล่องสูงกว่าปีก่อนแต่ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย (อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 0.43 เท่า) และมีคุณภาพของลูกหนี้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดร้อยละ 100) นอกจากนี้ความสามารถในการทำกำไร (E) สูง เนื่องจากอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ส่วนด้านอื่นๆ เช่น คุณภาพสินทรัพย์(A) และสภาพคล่อง (L) ของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีหนี้สูญและมีสภาพคล่องสูง

คำสำคัญ ภาวะทางเศรษฐกิจทางการเงิน, CAMELS, สหกรณ์ออมทรัพย์สาขารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

Independent Study title: An Analysis of Financial Economic Change of the Suratthani Public Health Savings & Credit Cooperatives, Ltd.

Author: Miss Shevarat Srichum; **ID:** 2539002515; **Degree:** Master of Business Administration (Cooperatives); **Independent Study advisor:** Dr. Anucha Puripunpinyoo, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the general situation of Suratthani Public Health Savings and Credit Cooperatives, Ltd.(SPH Savings & Credit Cooperatives Ltd) 2) to analyze the Financial Economic change of Suratthani Public Health Savings and Credit Cooperatives, Ltd focused from the year of 2002 to 2011 3) to find out the guidances and suggestions of Suratthani Public Health Savings and Credit Cooperatives administration.

The study methodology was conducted by collecting the secondary data from financial documents, as well as the other financial data of Suratthani Public Health Savings and Credit Cooperatives from the year of 2002 to 2011 which were the SPH Savings & Credit Cooperatives Ltd Financial Annual reports, financial statements. The data analysis was proceeded by CAMELS Model following the guidance of Cooperatives Auditing Department, Ministry of Agriculture and Cooperatives with 6 Dimensions---Capital Strength (C), Asset Quality (A), Management Ability (M), Earning Sufficiency (E), Liquilty (L) as well as Sensitivity (S).

The study results showed that the economic change of SPH Savings & Credit Cooperatives Ltd from the year of 2002 to 2011 which exhibited the sufficiency of capital due to the high growth rate of capital with 14.88 percent. In addition, the SPH Saving & Credit Cooperatives Ltd had enough capital spare in case of the over debt with the ratio of 0.66. In terms of the SPH Savings & Credit Cooperatives assets, it had obviously growth rate of assets with ratio of earning per asset of 4.37 percent. The study showed that SPH Savings & Credits Cooperatives has been faced with the low standard of management criteria with the growth rate of asset 13.46 percent. Moreover, the SHP Savings & Credit Cooperatives still obtained the high rate of profit proficiency with the growth rate of profit at 48.76 percent. In terms of the liquidity, the SPH Savings & Credit Cooperatives has had the high growth rate of liquidity compared since last 10 years but still has had the low rate compared with the standard criteria with the current capital rate of 0.43. There was the high quality of debtor compared with the standard criteria showed by the 100 percent of debt return. There was high rate of earning sufficiency due to the the increaese of net profit. It was result in the efficiency of expenditure control. For other factors, the SHP Savings & Credit Cooperatives Ltd had the high quality of assets (A).The SPH Savings & Credit Cooperatives Ltd had the high quality of liquidity (L) because there was no lost debts and also the high quality of it.

Keywords: Financial Economic, CAMELS, Suratthani Public Health Savings & Credit Cooperatives (SPH).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์	13
ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	18
แนวคิดเกี่ยวกับงบการเงิน	20
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงิน	25
ทฤษฎีและแนวคิดการวิเคราะห์ (CAMELS Analysis)	28
ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity)	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรที่ศึกษา	40
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการการศึกษา	43
ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	44
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	53
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการศึกษา	67
อภิปรายผลการศึกษา	71
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	76
ประวัติผู้ศึกษา	79

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554.....	47
ตารางที่ 4.2	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554.....	49
ตารางที่ 4.3	อัตราส่วนวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	55
ตารางที่ 4.4	อัตราส่วนวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2554.....	57
ตารางที่ 4.5	อัตราส่วนวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2554.....	58
ตารางที่ 4.6	แนวโน้มสมาชิก ทุนเรือนหุ้น และกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554	59
ตารางที่ 4.7	อัตราส่วนวิเคราะห์การทำการกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554.....	63
ตารางที่ 4.8	อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554.....	66

สารบัญภาพ

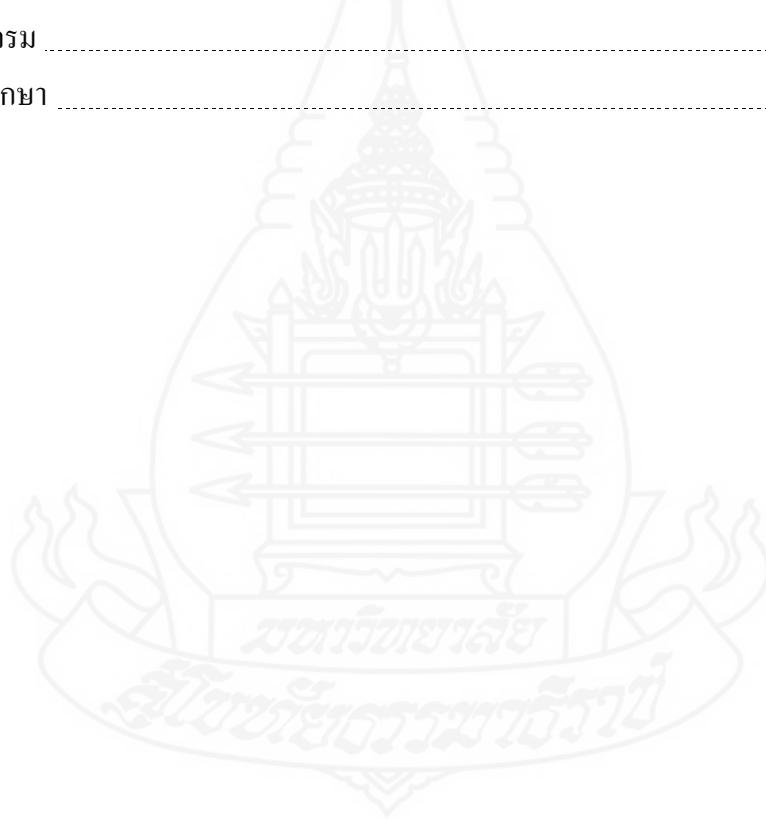
	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	15
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	19
ภาพที่ 2.3 ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร.....	35
ภาพที่ 2.4 ระดับการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรเพื่อเฝ้าระวัง.....	36
ภาพที่ 2.5 ความลึกของการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในแต่ละด้าน.....	36
ภาพที่ 4.1 มูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด.....	47
ภาพที่ 4.2 มูลค่าของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	48
ภาพที่ 4.3 มูลค่าของรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัดในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	52
ภาพที่ 4.4 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	60
ภาพที่ 4.5 ร้อยละแนวโน้มสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	60
ภาพที่ 4.6 มูลค่าทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	61
ภาพที่ 4.7 ร้อยละแนวโน้มทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	61
ภาพที่ 4.8 มูลค่ากำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี 2545-2554.....	62
ภาพที่ 4.9 ร้อยละแนวโน้มกำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี 2545-2554.....	62

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์	13
ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	18
แนวคิดเกี่ยวกับงบการเงิน	20
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงิน	25
ทฤษฎีและแนวคิดการวิเคราะห์ (CAMELS Analysis)	28
ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity)	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรที่ศึกษา	40
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการการศึกษา	43
ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	44
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	53
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการศึกษา	67
อภิปรายผลการศึกษา	71
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	76
ประวัติผู้ศึกษา	79

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554.....	47
ตารางที่ 4.2	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545-2554.....	49
ตารางที่ 4.3	อัตราส่วนวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	55
ตารางที่ 4.4	อัตราส่วนวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2554.....	57
ตารางที่ 4.5	อัตราส่วนวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2554.....	58
ตารางที่ 4.6	แนวโน้มสมาชิก ทุนเรือนหุ้น และกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554	59
ตารางที่ 4.7	อัตราส่วนวิเคราะห์การทำการกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554.....	63
ตารางที่ 4.8	อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554.....	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	15
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	19
ภาพที่ 2.3 ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร.....	35
ภาพที่ 2.4 ระดับการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรเพื่อเฝ้าระวัง.....	36
ภาพที่ 2.5 ความลึกของการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในแต่ละด้าน.....	36
ภาพที่ 4.1 มูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด.....	47
ภาพที่ 4.2 มูลค่าของทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	48
ภาพที่ 4.3 มูลค่าของรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัดในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	52
ภาพที่ 4.4 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	60
ภาพที่ 4.5 ร้อยละแนวโน้มสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	60
ภาพที่ 4.6 มูลค่าทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	61
ภาพที่ 4.7 ร้อยละแนวโน้มทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2545-2554.....	61
ภาพที่ 4.8 มูลค่ากำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี 2545-2554.....	62
ภาพที่ 4.9 ร้อยละแนวโน้มกำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี 2545-2554.....	62

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์เป็นสถาบันการเงิน รูปแบบหนึ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน นับเป็นสถาบันที่มีส่วนในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยเริ่มจากการพัฒนาความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมกลุ่มเดียวกัน ให้อยู่ภายใต้พื้นฐานของการช่วยเหลือตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน หลักการพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นมีเช่นเดียวกับสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินแห่งเดียวที่มีได้ผูกขาด เช่นสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั่วไป นอกจากนั้นยังเป็นที่ยอมรับกันว่า การส่งเสริมการออมทรัพย์ของสหกรณ์จะสามารถช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกได้เป็นอย่างดีและทั่วถึงกว่าสถาบันการเงินอื่นเนื่องจากการบริหารงานโดยสมาชิกและเพื่อสมาชิกโดยตรง ลักษณะพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่แตกต่างจากสถาบันทางการเงินอื่น ๆ คือ สหกรณ์มุ่งหวังทำธุรกิจเพื่อบริการสมาชิกเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมิได้แสวงหากำไรจากสมาชิก อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การให้การศึกษา การสงเคราะห์สมาชิก การสาธารณประโยชน์ เป็นต้น ต่างจากสถาบันการเงินอื่น ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรจากบุคคลภายนอก และนำกำไรมาแบ่งปันกันในกลุ่มของผู้เป็นเจ้าของกิจการ

ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น สมาชิกจะทำการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้เข้าไปทำหน้าที่คัดเลือกและควบคุมฝ่ายจัดการสหกรณ์ โดยฝ่ายจัดการสหกรณ์จะเป็นผู้ดำเนินกิจการเพื่อสนองตอบความต้องการของสมาชิกให้ดีที่สุด แต่ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของฝ่ายจัดการซึ่งมักจะประสบอยู่เสมอ คือความสามารถในการช่วยเหลือและให้บริการแก่สมาชิก ด้วยเหตุนี้การวิเคราะห์และติดตามผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเร่งรัดฝ่ายจัดการสหกรณ์ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวางแผนนั้น ก็เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบาย การวางแผนที่ดีควรจะต้องมีความชัดเจนและมีความรัดกุม เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงินนั้นถือว่าการวางแผนเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ ปัจจุบันนี้ข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับการเงินมีมากมายทั้งชนิดและปริมาณทำให้ค่อนข้างสับสน การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินจะช่วยแปลตัวเลข

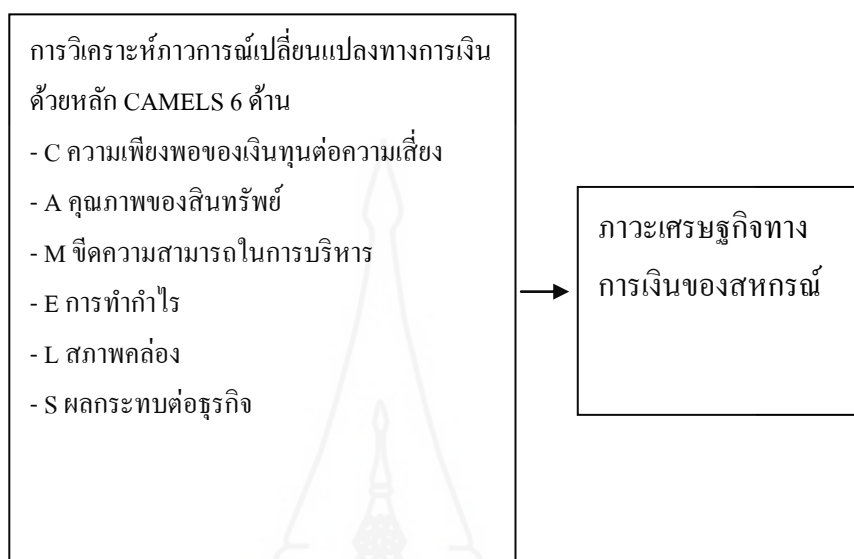
ทางการเงินให้เป็นข้อมูลที่มีคุณค่า เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ การวางแผนทางการเงิน โดยทั่วไปจะนิยมเริ่มต้นด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลจากงบดุลและงบกำไรขาดทุน การวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถคำนวณได้หลายวิธี เพราะอัตราส่วนคือการนำเอาตัวเลขสองจำนวนมาเปรียบเทียบกัน ตัวเลขอัตราส่วนที่ได้ อาจมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวเลขที่นำมาเปรียบเทียบ ดังนั้นการจะเลือกตัวเลขใด ๆ มาเปรียบเทียบกัน ผู้วิเคราะห์ต้องคำนึงว่าต้องการข้อมูลหรืออัตราส่วนที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร หรือขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ที่จะเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่จะนำมาวิเคราะห์ เช่น ในการพิจารณาตัดสินใจให้เงินกู้ยืม ก็จะมุ่งพิจารณาที่สภาพคล่องของกิจการในระยะสั้นเป็นหลัก โดยจะเลือกใช้อัตราส่วนทางการเงินที่จะแสดงถึงสภาพคล่องของกิจการ ส่วนผู้ที่สนใจลงทุนในระยะยาวหรือผู้ที่ซื้อหุ้นก็จะสนใจความสามารถในการหากำไรหรือประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของหน่วยธุรกิจ สำหรับสหกรณ์นั้นถือว่าเป็นหน่วยธุรกิจเช่นกัน เพราะการประกอบการของสหกรณ์จะต้องคำนึงถึงรายได้ส่วนเกิน หรือกำไรเช่นเดียวกับธุรกิจทั่ว ๆ ไป เพียงแต่รูปแบบของกำไรจะต่างไปจากหน่วยธุรกิจอื่น กล่าวคือ ธุรกิจอื่นจะจัดสรรกำไรให้แก่ผู้เป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น แต่สหกรณ์จะคืนกำไรไปสู่สมาชิกที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์ภายหลัง

ภายใต้ภาวะการณ์เมืองและเศรษฐกิจที่มีการผกผัน เช่นในปัจจุบัน ย่อมส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งรวมไปถึงผลกระทบต่อมวลสมาชิกด้วย ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การกำหนดนโยบายการวางแผนงาน การบริหารงาน การจัดการบริการ การควบคุมและตรวจสอบ การติดตามและรับรู้ข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่พลิกผันอยู่ตลอดเวลา และดำรงสถานภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้สมกับการเป็นสถาบันการเงินของสมาชิกโดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 - 2554
- 2.3 ศึกษาแนวทาง หาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ใช้ข้อมูลจากงบดุล งบกำไรขาดทุน และรายละเอียดประกอบงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด และใช้ CAMELS Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้งบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด 10 ปี ในช่วงปี 2545 – 2554

5. คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5.2 งบการเงิน หมายถึง งบการเงินที่รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และรายละเอียดประกอบงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด โดยปีทางการเงินของสหกรณ์จะเริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม – เดือน ธันวาคม ในปี 2545 – 2552 และเดือน พฤศจิกายน – เดือน ตุลาคม ในปี 2553 เป็นต้นมา

5.3 งบดุล หมายถึง งบแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ ที่แสดงให้เห็นปริมาณสินทรัพย์ ที่มีที่มาจาก 2 แหล่ง คือ หนี้สิน และทุน

5.4 งบกำไรขาดทุน หมายถึง งบการเงินแสดงผลการดำเนินงานในรอบปี อันเป็นผลต่างของรายได้และค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ (ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่และอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ)

5.5 การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ หมายถึง การวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อวัดประสิทธิภาพผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของสหกรณ์ ซึ่งให้ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการ และเป็นข้อมูลที่ชี้สถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงินให้กับสหกรณ์

5.6 CAMELS Analysis เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินที่ออกแบบให้เป็นเครื่องมือที่วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานและยังพัฒนาเป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System)

5.7 การเปลี่ยนแปลงทางการเงิน หมายถึง กระบวนการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนด้านการเงิน จำนวน หรือปริมาณของตัวเงินที่ใช้สนับสนุนการบริหารและการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมมีปริมาณเพียงพอที่จะสามารถทำกิจกรรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์และมีระดับคุณภาพของงานตามมาตรฐาน

มิติที่ 1 : Capital Strength : ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง โดยวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน หมายถึง การเทียบสัดส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นกับทุนของสหกรณ์
2. อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ หมายถึง สัดส่วนของทุนสำรองเทียบกับสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น
3. อัตราการเติบโตของสหกรณ์ หมายถึง อัตราการเพิ่ม/ลดของทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น เทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน
4. อัตราการเติบโตของหนี้ หมายถึง อัตราการเพิ่ม/ลดของหนี้ของสหกรณ์ทั้งสิ้น เทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน
5. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หมายถึง ร้อยละของผลตอบแทนจากการลงทุน โดยใช้กำไรจากการดำเนินงานเทียบกับทุนทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย

มิติที่ 2 : A – Asset Quality : คุณภาพของสินทรัพย์ โดยวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ หมายถึง ร้อยละของผลตอบแทนจากการลงทุน โดยกำไรจากการดำเนินงานเทียบกับสินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย
2. อัตราหมุนของสินทรัพย์ หมายถึง รอบของการใช้สินทรัพย์ โดยยอดขาย/บริการเทียบกับสินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย
3. การเติบโตของสินทรัพย์ หมายถึง อัตราการเพิ่ม/ลดของสินทรัพย์ทั้งสิ้นเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน

มิติที่ 3 : M – Management capability : ชีคความสามารถในการบริหาร โดยวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเติบโตของธุรกิจ หมายถึง อัตราการเพิ่ม/ลดปริมาณธุรกิจรวมเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน
2. แนวโน้มปีหน้า หมายถึง การคาดการณ์/การพยากรณ์หรือการประมาณการณ์ในอนาคตด้วยการคำนวณข้อมูลอดีต

มิติที่ 4 : E – Earning Sufficiency : การทำกำไร โดยวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำไรต่อสมาชิก หมายถึง ค่าเฉลี่ยกำไรต่อคน คำนวณจากกำไรสุทธิหารด้วยจำนวนสมาชิก
2. อัตราเงินออมต่อสมาชิก หมายถึง ค่าเฉลี่ยเงินออมต่อคน คำนวณจากเงินหุ้นรวมกับเงินฝากของสมาชิกหารด้วยจำนวนสมาชิก

3. อัตราหนี้สินต่อสมาชิก หมายถึง ค่าเฉลี่ยหนี้ต่อคน คำนวณจากลูกหนี้เงินกู้ยืมของสมาชิกรวมกับลูกหนี้การค้าของสมาชิกและลูกหนี้อื่น ๆ ของสมาชิกหารด้วยจำนวนสมาชิก

4. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หมายถึง ร้อยละของค่าใช้จ่ายดำเนินงานเทียบกับกำไรก่อนหักค่าใช้จ่าย

5. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้น ลดลงของทุนสำรองเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน

6. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้น ลดลงของทุนสะสมอื่นเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน

7. การเติบโตของกำไร หมายถึง อัตราการเพิ่มขึ้น ลดลงของกำไรเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน

8. อัตรากำไรสุทธิ หมายถึง ร้อยละของการกำไร โดยใช้กำไรสุทธิเทียบกับยอดขาย/บริการ ดูจากงบกำไรขาดทุนหรือเทียบกับรายได้ทั้งสิ้นกรณีสหกรณ์ออมทรัพย์

มติที่ 5 : Liquidity : สภาพคล่อง โดยวิเคราะห์อัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า) หมายถึง การเทียบสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน

2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (ร้อยละ) หมายถึง ร้อยละของลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

มติที่ 6 : Sensitivity : ผลกระทบของธุรกิจ

โดยวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อสหกรณ์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาครั้งนี้ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิในช่วงปี 2545 – 2554

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน ซึ่งชี้ให้เห็นสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเงินของสหกรณ์

6.2 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยทางการเงินในการปรับตัวทางการเงินของสหกรณ์

6.3 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด สามารถนำมาใช้ในการบริหารงาน แก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ทางด้านการเงิน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ผู้ศึกษาทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้นำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์
3. ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด
4. แนวคิดเกี่ยวกับงบการเงิน
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงิน
6. ทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสที่ ผู้นำสหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2521 (กรมส่งเสริม สหกรณ์ 2542 : 1) ว่า “สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมองและงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

สหกรณ์ (พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 4) หมายความว่า คณะบุคคล ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

การสหกรณ์ในประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550 : 3-15) สหกรณ์ คือ คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ

สหกรณ์ พ.ศ.2542 สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และปรับปรุงการประกอบสัมมาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตยด้วยวิธีการสหกรณ์ ซึ่งยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นวิธีการในการดำเนินงาน

ลักษณะมูลฐานของสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. กลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างเดียวกัน
2. เจตนารมณ์ที่จะช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. จัดตั้งองค์กรธุรกิจขึ้นและร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์

4. วัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจนี้คือ ส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกและ

ครอบครัว

สรุป ความหมายสหกรณ์ คือ องค์กรที่บุคคลมารวมตัวกันเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันมีเป้าหมายคือการกินดีอยู่ดีมีสันติสุขร่วมกัน ตามแนวทางในหลักการสหกรณ์ที่เป็นสากล อุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

หลักการสหกรณ์ที่ถือใช้ในปัจจุบันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระเบียบปฏิบัติของผู้นำแห่งเมืองรอซเดล ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้ที่ก่อตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ.2387 นับได้ว่าเป็นร้านสหกรณ์แห่งแรกของโลกที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ ระเบียบปฏิบัติร้านสหกรณ์ของผู้นำแห่งเมืองรอซเดลในสมัยแรก ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและปรากฏหลักฐานใน พ.ศ. 2403 ดังต่อไปนี้

- เงินทุนควรมาจากผู้ถือหุ้นและจำกัดอัตราเงินปันผล
- การจัดหาสินค้าคุณภาพให้แก่สมาชิก
- ความเที่ยงตรงในการชั่ง ตวง วัด
- ขายสินค้าเงินสดตามราคาตลาด
- ถ้าไรควรจัดสรรตามส่วนซื้อของสมาชิก
- ความเสมอภาคในการเป็นสมาชิกและการออกเสียง
- การจัดการ โดยพนักงานและกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งตามระยะเวลา
- ถ้าไรจำนวนแน่นอนควรจัดสรรเพื่อการศึกษา

- รายงานและงบบุคลากรนำเสนอสมาชิกให้บ่อยครั้ง

ถึงแม้ว่าระเบียบปฏิบัติของสหกรณ์ร่อซเดล จะตั้งขึ้นมากกว่าหนึ่งร้อยปีแล้ว และเป็นการตั้งขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับร้านสหกรณ์ก็ตาม แต่หลักการบางข้อสามารถนำมาใช้กับ สหกรณ์ทั่ว ๆ ไปได้ ซึ่งเรื่องนี้องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ได้มีการประชุมปรึกษากัน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2509 โดยนำเอาระเบียบปฏิบัติของร่อซเดล มาแก้ไขปรับปรุงใหม่และได้ลงมติกำหนดเป็นหลักการ สหกรณ์ 6 ประการ คือ

1. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และไม่คิดกันการเข้าเป็นสมาชิก
2. การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย และการดำเนินงานเป็นอิสระ
3. การจำกัดอัตรารายปีตามหุ้น
4. การจัดสรรรายได้สุทธิ (กำไร) เพื่อผลประโยชน์ส่วนร่วม และความเป็น

ธรรมในหมู่สมาชิก

5. การส่งเสริมการศึกษาอบรมทางสหกรณ์
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง

และหลักการสหกรณ์ 6 ประการนี้มีการถือใช้มาตลอด จนเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2538 องค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุม ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ เพื่อปรับปรุงเพิ่มเติมหลักการสหกรณ์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้หลักการสหกรณ์มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันยิ่งขึ้น รวมทั้งการให้สมาชิกได้มีความเข้าใจและนำหลักการสหกรณ์ไปใช้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ซึ่งมีหลักการสหกรณ์ 7 ประการ และได้มีการประกาศให้สหกรณ์ทุกประเทศถือใช้โดยทั่วกัน

จากแถลงการณ์ขององค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ว่าด้วยเอกลักษณ์ของ สหกรณ์มีข้อสรุปจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 ณ ห้องประชุมกองฝึกอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ ถนนพิจัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ซึ่งมีคำอธิบายประกอบด้วย

1. ความหมายของสหกรณ์ คุณค่า อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ที่ปรากฏดังต่อไปนี้ เป็นการถอดความจากแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของสหกรณ์ ซึ่งเป็นถ้อยแถลงขององค์การสัมพันธ์ภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ไอซีเอ) ในคราวประชุมสมัชชาไอซีเอ ณ นครแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2538 ซึ่งไอซีเอได้ประกาศให้สหกรณ์ในทุกประเทศทั่วโลก ถือใช้คำนิยามดังกล่าวเป็นหลักในการส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์ ประกอบกับความคิดเห็นและข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าของ นายเชญู บำรุงวงศ์ อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหลัก

2. เจตนารมณ์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการถอดความจากแถลงการณ์ฯ นี้ เพื่อให้มีคำแปลในเรื่องสหกรณ์ คุณค่า อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ที่เป็นบรรทัดฐานกลางสำหรับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาอบรม กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยไม่สูญเสียความหมายที่สมบูรณ์และถูกต้องในเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของ “สหกรณ์” (Cooperatives)

สหกรณ์ คือ “องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”

2.2 ความหมายของ “คุณค่าของสหกรณ์” (Cooperatives Values)

“สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพสมาชิก สหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์”

2.3 ความหมายของ “อุดมการณ์สหกรณ์” (Cooperative Ideology)

อุดมการณ์สหกรณ์คือ “ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม”

ความหมายของ “หลักการสหกรณ์” (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ คือ “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

ที่ประชุมได้กำหนดนิยามคำว่า “วิธีการสหกรณ์” ดังนี้

วิธีการสหกรณ์ คือ “การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี”

1.2 ประเภทของสหกรณ์

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 53 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนคือ 1) สหกรณ์การเกษตร 2) สหกรณ์ประมง 3) สหกรณ์นิคม 4) สหกรณ์ร้านค้า 5) สหกรณ์บริการ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ 7) สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 63 ก วันที่ 4 สิงหาคม 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2548 เป็นต้นไป โดยได้ให้ความหมายของสหกรณ์แต่ละประเภทดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกัน จัดตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก่อนนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนิน กิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มี คุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

2. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปตามลำพัง บุคคลเหล่านี้ จึงรวมตัวกันโดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3. สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์ที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของจำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพรวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

4. สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภคร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมาย สหกรณ์ ในประเภท สหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของสมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและเพื่อ ผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ สหกรณ์ร้านค้าตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหา สิ่งของและบริการที่สมาชิกมีความต้องการมาจำหน่าย ช่วยจำหน่ายผลิตผลผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านสหกรณ์และด้านการค้าให้แก่สมาชิก สหกรณ์ ปลูกจิตสำนึกให้สมาชิกรู้จักประหยัด ช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือและประสานงานกับสหกรณ์และ หน่วยงานอื่นทั้งภายในและนอกประเทศ ในอันที่จะเกื้อกูลกันและกัน

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามอุดมการณ์ในการช่วยเหลือ ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันสหกรณ์ออมทรัพย์จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินและให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ และโดยการถือหุ้นหัก ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือนแต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นทั้งหมด เมื่อสิ้นปีทางบัญชีต้องจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกในอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งให้บริการด้านเงินกู้แก่สมาชิกตามความจำเป็น

6. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมีประชาชนไม่น้อยกว่า 10 คน ที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกัน รวมตัวกันโดย ชีตหลักการประหยัด การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป สหกรณ์บริการจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินธุรกิจด้านการบริการตามรูปแบบของสหกรณ์ ส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว ส่งเสริมการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก ร่วมมือกับสหกรณ์อื่นและหน่วยงานอื่นเพื่อความก้าวหน้าของกิจการสหกรณ์

7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน สถานศึกษา หรือประกอบอาชีพเดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะต่อเนื่อง และบุคคลเหล่านั้นมีความปรารถนาจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการนำเงินของตนมาสะสมไว้เป็นกองทุน สมาชิกทุกๆ คนจะต้องสะสมเงินตามความสามารถของตนเป็นประจำ และสมำเสมอตามที่สหกรณ์กำหนด และเงินในกองทุนนี้จะสามารถช่วยเหลือสมาชิกที่มีความจำเป็น และเดือนร้อนทางการเงินกู้ยืม ไปแก้ไขปัญหา และบำบัดความเดือดร้อนเหล่านั้น หรือถ้าไม่มีความเดือดร้อนเงินสะสมก็จะมีมากขึ้น สหกรณ์เครดิตยูเนียน จึงเป็นสหกรณ์ที่มุ่งหวังให้สมาชิกช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บริหารงาน โดยสมาชิก และทำกิจการทุกอย่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิก

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

2.1 ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์

พสุ สัตถาภรณ์ (2533 : 289 – 291) ได้กล่าวถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการออมทรัพย์ โดยสมาชิกแต่ละคนออมรายได้ฝากไว้กับสหกรณ์เป็นประจำ และสมำเสมอ ในลักษณะของการถือหุ้น นอกจากนี้ หากสมาชิกประสบความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องการเงิน สหกรณ์ก็สามารถช่วยเหลือสมาชิกโดยการให้กู้ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องกู้ยืมจากบุคคลอื่น ซึ่งจะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง สหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีเงินเดือน หรือรายได้ประจำ และแน่นอน การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มักจะมีข้อจำกัดที่เกี่ยวกับสถานภาพในการประกอบอาชีพ สหกรณ์จึงมักตั้งอยู่ในกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพเดียวกัน

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะใช้เงินทุนของตนเอง ซึ่งได้มาจากเงินค่าหุ้น เงินสำรองและเงินฝากจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก สมาชิกจะต้องส่งเงินสะสมรายเดือนต่อสหกรณ์เป็นประจำตามกำลังความสามารถ เงินสะสมรายเดือนนี้จะแปลงเป็นหุ้นให้สมาชิกถือต่อไปและสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น นอกจากนี้ สหกรณ์จะเฉลี่ยคืนกำไรส่วนหนึ่งให้แก่สมาชิกตามส่วนแห่งจำนวนดอกเบี้ยที่สมาชิกได้จ่ายแก่สหกรณ์ ซึ่งเท่ากับช่วยให้สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์เสียดอกเบี้ยย่อมเยาคู้ยืม

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการคือ

1. ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยการถือหุ้น และฝากเงิน ไว้ในสหกรณ์ อย่างสม่ำเสมอ และได้รับประโยชน์ตอบแทนตามสมควร

2. จัดให้มีเงินกู้ยืมสำหรับสมาชิกตามข้อกำหนดอันควร

ธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์มีการดำเนินธุรกิจ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออม โดยการถือหุ้น และฝากเงินไว้ในสหกรณ์

1) การให้ถือหุ้น สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกทุกคนส่งเงินค่าหุ้นรายเดือนทุกเดือน

2) การรับฝากเงิน สหกรณ์จะรับฝากเงิน เฉพาะแต่สมาชิกเท่านั้น การฝากเงินมีทั้งประเภทฝากประจำและฝากออมทรัพย์ สหกรณ์มักให้ดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าของธนาคารพาณิชย์และดอกเบี้ยที่สมาชิกได้รับไม่ต้องเสียภาษีเงินได้อีกด้วย

2. การให้เงินกู้ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

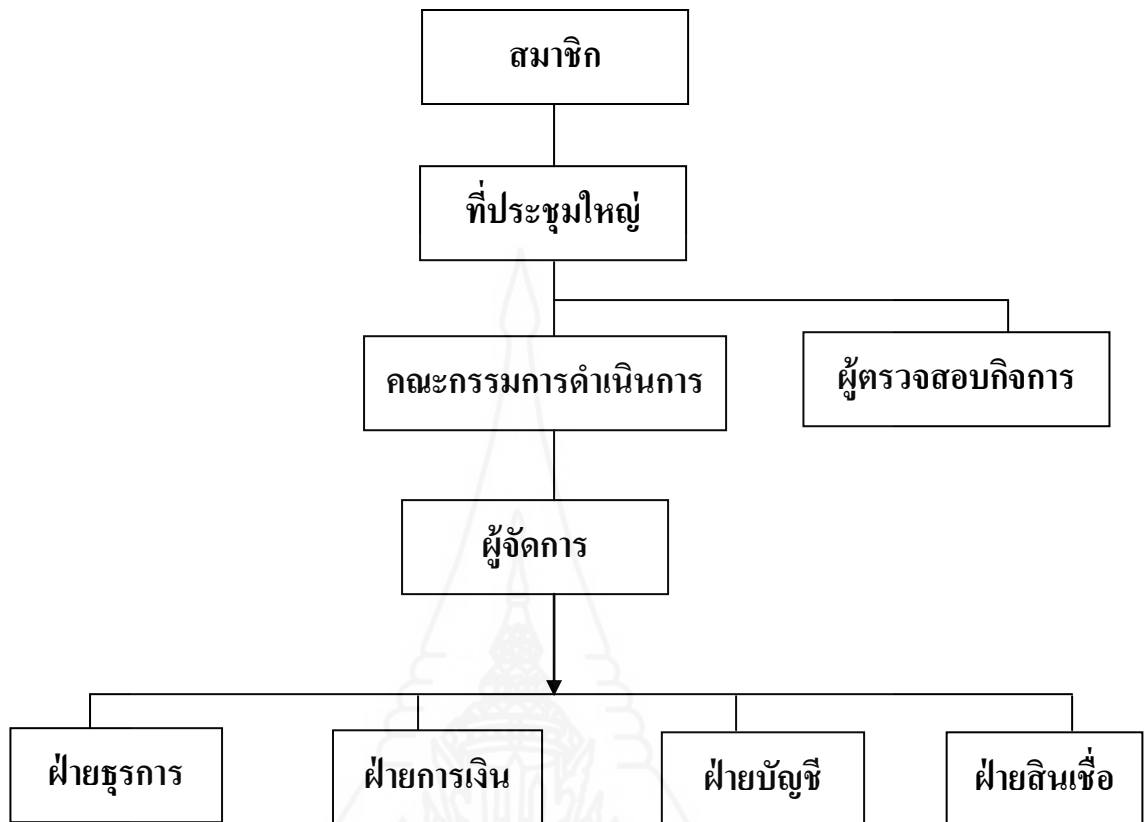
1) เงินกู้ฉุกเฉิน เป็นการกู้ในระยะสั้น โดยมีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุจำเป็นอื่น รีบด่วน เช่น เป็นค่ารักษาพยาบาล หรือเป็นค่าเล่าเรียน การกู้ประเภทนี้ไม่ต้องอาศัยหลักประกันการ กู้เงิน เงินให้กู้ประเภทนี้ มักจะมีจำนวนไม่มากนักและกำหนดส่งใช้คืนเงินกู้ ภายในระยะสั้นเช่น 1-2 เดือน

2) เงินกู้สามัญ เป็นการให้กู้เงินระยะปานกลางเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ชำระหนี้สินเดิมที่กู้จากบุคคลภายนอกในอัตรดอกเบี้ยที่แพง ซื้อเครื่องใช้ที่จำเป็น ซ่อมแซม บ้านเรือน หรือกิจอื่น ๆ ที่จำเป็น เงินกู้ชนิดนี้มีจำนวนมาก จึงต้องอาศัยหลักค้ำประกัน โดยต้องให้สมาชิกเป็นผู้ค้ำประกัน

3) เงินกู้พิเศษ เงินกู้ชนิดนี้มีวงเงินที่มากกว่า และเวลาการส่งคืนเงิน กู้ยาวนานกว่าเงินกู้ประเภทอื่น หลักประกันเงินกู้ต้องอาศัยสังหาริมทรัพย์ หรือหลักทรัพย์อื่น ๆ ค้ำประกัน การกู้ในลักษณะนี้เพื่อการใช้จ่ายที่จำเป็น เช่น ซื้อที่ดินหรือปลูกบ้าน

2.2 การบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

1) โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จะประกอบด้วยสมาชิก ร่วมกับที่ประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ และพนักงานฝ่ายต่าง ๆ ของสหกรณ์ หนึ่ง ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์อาจเลือกตั้งสมาชิกหรือบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ก็ได้

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่มา : พศุ สัตถาภรณ์ (2533 : 289 – 291)

2.3 หลักการบริหารการเงินสหกรณ์

Scharrs (1990 อ้างถึงใน จุฑาทิพย์ ภัทราวาท, 2543 : 70 – 72) ได้สรุปหลักการบริหารการเงินสหกรณ์ไว้ 10 ประการคือ

1. สมาชิกผู้ถือหุ้นเป็นผู้ควบคุมสหกรณ์

หลักการข้อนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดในการบริหารการเงินของสหกรณ์ที่แตกต่างไปจากธุรกิจรูปแบบอื่น ในธุรกิจอื่นการควบคุมสหกรณ์เป็นของผู้ลงทุน แต่ในสหกรณ์การควบคุมสหกรณ์เป็นหน้าที่ของสมาชิกซึ่งให้การอุดหนุนทั้งด้านเงินทุน (ในฐานะเจ้าของสหกรณ์) และอุดหนุนบริการ การควบคุมสหกรณ์ในแนวทางของนักสหกรณ์จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสมาชิกโดยแท้

2. สมาชิกทุกคนต้องให้ทุนแก่สหกรณ์มากที่สุดที่จะทำได้ตามส่วนการใช้บริการของสหกรณ์

หลักข้อนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นจิตสำนึกให้สมาชิกสหกรณ์มีความรับผิดชอบในเรื่องการให้ทุนในฐานะที่เป็นเจ้าของสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์มีความมั่นคงมากกว่าไปพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากภายนอก

3. การให้ผลตอบแทนแก่เงินทุนในรูปของเงินปันผลควรให้แต่น้อยเมื่อสหกรณ์มีส่วนเหลือ

หลักการข้อนี้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดของนักสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญกับคนมากกว่าเงิน กล่าวคือ การดำเนินงานของสหกรณ์นั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คนจะมาร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน การให้ทุนสหกรณ์ให้ เป็นไปตามความรับผิดชอบของสมาชิกในฐานะเจ้าของ เพื่อให้สหกรณ์มีทุนดำเนินงานในการให้บริการสมาชิก

4. สมาชิกผู้ถือหุ้นในปัจจุบันควรให้ทุนสหกรณ์

แนวคิดที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักสหกรณ์ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสหกรณ์ให้ทุนแก่สหกรณ์ที่ตนเป็นเจ้าของ คือการใช้แผนเงินทุนเวียนคืน โดยแผนดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้สมาชิกสหกรณ์ได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการให้ทุนแก่สหกรณ์เพื่อไปใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการดำเนินการแผนทุนเวียนคืนนี้จะเป็นไปโดยความสมัครใจไม่มีการบังคับแต่ประการใด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่สมาชิกสหกรณ์ได้ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบในสหกรณ์ของตน

5. สหกรณ์ต้องมีทุนอย่างเพียงพอ

ความเพียงพอของเงินทุนนั้นอาจพิจารณาได้จากการที่สหกรณ์มีเงินทุนเพียงพอสำหรับการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก เพื่อการดำรงสภาพคล่องอย่างเหมาะสม ตลอดจนเพื่อการพัฒนาธุรกิจตามนโยบายของสหกรณ์ ผู้บริหารสหกรณ์จะต้องวางแผนจัดหาเงินทุนระยะสั้น และระยะยาวอย่างพอเพียง และไปในทิศทางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการใช้เงินทุน ในทางปฏิบัติของนักสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญกับการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายในก่อน ทั้งนี้เพราะ สมาชิกจะให้ความสนใจติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์มากขึ้น นอกจากนั้นยังถือว่าเป็นการสร้าง ความมั่นคงทางการเงินอีกด้วย

6. การเพิ่มทุนจากการดำเนินธุรกิจ

กล่าวกันว่าสิ่งที่ชี้ให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างองค์การธุรกิจ โดยทั่วไปกับสหกรณ์ก็คือ วิธีปฏิบัติในเรื่องการจัดสรรกำไรสุทธิ ในแนวทางของนักสหกรณ์ เมื่อสหกรณ์มีส่วนเหลือสุทธิ (กำไรสุทธิ) สหกรณ์จะจัดสรร โดยเรียงลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

- การเพิ่มทุนจากการดำเนินธุรกิจโดยจัดสรรเป็นทุนสำรอง
- การให้ผลตอบแทนแก่ทุนในรูปแบบเงินปันผล
- การคืนกำไรแก่สมาชิกในรูปแบบเงินเฉลี่ยคืน
- การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัวในรูปแบบทุนสาธารณประโยชน์

หรือทุนการศึกษา ฯลฯ

- การตอบแทนเพื่อ สร้างขวัญและกำลังใจแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ สหกรณ์ในรูปแบบของเงินโบนัส

7. หุ้นของสหกรณ์มีราคาตามดวง

เพื่อป้องกันมิให้นักลงทุนหรือนักเก็งกำไรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการดำเนินงาน สหกรณ์ นักสหกรณ์จึงเห็นชอบที่จะให้หุ้นของสหกรณ์มีราคาตามดวง (Par Value) หรือตามราคาที่ กำหนดไว้แต่แรก (Original Face Value) จึงเป็นการลดการเสี่ยงโชคหากำไร เพราะว่ารากามเมื่อถอน คืนเป็นราคาคงที่

8. สหกรณ์ควรได้รับสิทธิเป็นลำดับแรกที่จะรับซื้อหุ้นคืนจากสมาชิก

หลักการดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อมิให้หุ้นตกอยู่ในมือของผู้ที่ขาด แรงจูงใจ และไม่มีผลประโยชน์ร่วมกับสมาชิก ตลอดจนผู้ที่มีผลประโยชน์ขัดกับสมาชิกสหกรณ์ ในทางปฏิบัติหุ้นสหกรณ์มีอาจโอนสิทธิให้ทายาทหรือบุคคลอื่นโดยกเว้นแต่สหกรณ์ และการขาย หุ้นคืนสหกรณ์นั้นจะกระทำได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกสหกรณ์ลาออกจากสหกรณ์เท่านั้น

9. การกำหนดวิธีทางที่เหมาะสมในการคืนเงินหุ้นแก่สมาชิกที่เลิกการ

อุดหนุน

สหกรณ์ควรจะได้กำหนดวิธีปฏิบัติที่ยุติธรรมในการถอนคืนเงินค่าหุ้น ของสมาชิกโดยการตั้งเป็นทุนรับโอนหุ้นเพื่อที่ สหกรณ์จะสามารถจ่ายคืนเงินค่าหุ้นแก่สมาชิกผู้ที่ ลาออก และถอนเงินค่าหุ้นคืน จะได้รับเงินค่าหุ้นโดยไม่ต้องรอคอยเป็นเวลานาน หลักการปฏิบัติ ข้อนี้ จะช่วยให้สมาชิกสหกรณ์ มีความมั่นใจในการลงทุนในสหกรณ์มากขึ้น และยังเป็น การ สนับสนุนหลักการสหกรณ์ข้อแรกที่ต้องการให้การเข้า-ออกของสมาชิกสหกรณ์เป็นไปโดยความ สมครใจไม่มีข้อกีดกันการเข้าออกจากการเป็นสมาชิกอีกด้วย

10. การกำหนดมูลค่าหุ้นหรือค่าธรรมเนียมสมาชิกในสหกรณ์ที่ไม่มีหุ้น ควรให้สัมพันธ์กับรายได้ของประชาชนที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์

หลักการข้อนี้กำหนดไว้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและ สนใจจะเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถซื้อหุ้นหรือจ่ายค่าธรรมเนียมสมาชิกได้โดยไม่เดือดร้อน

ทั้งนี้การกำหนดมูลค่าหุ้นหรือค่าธรรมเนียมแรกเข้าอาจปรับให้มากขึ้นได้หากเป็นสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ประชาชนมีฐานะดี

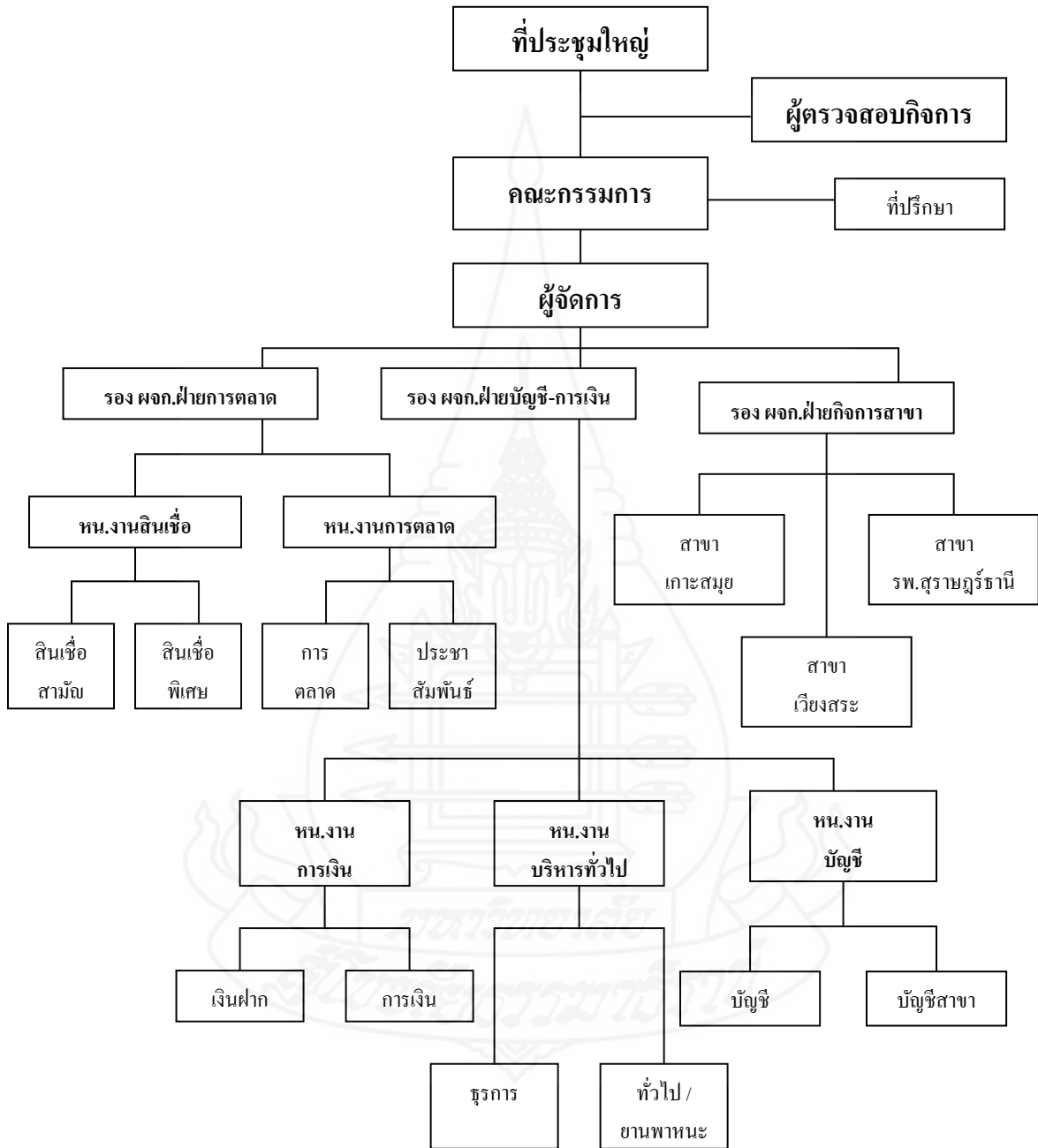
3. ความเป็นมาของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (www.sphsc.com) ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2521 โดยยื่นจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ และได้รับการตอบรับการจดทะเบียน เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2521 สถานที่ตั้งเดิมอยู่ภายในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ในปัจจุบัน) ซึ่งเดิมเป็นอาคารพัสดุ สมาชิกแรกเข้ามีจำนวน 114 คน จากการจัดเก็บหุ้นจากสมาชิกเริ่มครั้งแรกในเดือนมกราคม พ.ศ. 2522 ยอดเงินรวมเริ่มต้นที่หลักหมื่น และเพิ่มเป็นหลักแสนภายในปีเดียวกัน คณะกรรมการในสมัยนั้นเป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ เหมือนเช่นปัจจุบัน แยกเป็นคณะกรรมการเงินกู้ รับผิดชอบและพิจารณาการกู้ยืม ภายหลังจึงมีการเพิ่มคณะกรรมการศึกษาขึ้นมาอีก 1 ชุด ภาพรวมของสหกรณ์เจริญรุดหน้าตามลำดับ วัตถุประสงค์ต้องการเน้นการออมเป็นหลัก มีสวัสดิการให้สมาชิกบ้างตามสมควร การให้กู้ยืมให้กับสมาชิกเรียงตามลำดับความจำเป็นของการใช้เงิน มีการตรวจสอบบัญชีตามระเบียบของสหกรณ์อย่างถูกต้องเคร่งครัด.

ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด บริหารงานโดยคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 15 คน และเจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 20 คน สิ้นปีบัญชี 31 ตุลาคม 2554 มีสมาชิกสหกรณ์จำนวน 6,530 คน มีทรัพย์สิน 3,006,506,036.55 บาท ประกอบด้วย (1)สินทรัพย์หมุนเวียน 509,750,694.90 (2) สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 2,496,755,341.65 บาท และมีหนี้สินและทุนประกอบด้วย (1) หนี้สิน 1,183,540,179.97 บาท แยกเป็นหนี้สินหมุนเวียน 1,183,540,179.97 บาท หนี้สินไม่หมุนเวียน 4,812,520.00 บาท (2) ทุนของสหกรณ์ 1,818,153,336.58 บาท ซึ่งแยกเป็นทุนเรือนหุ้น 1,618,907,580.00 บาท ทุนสำรอง 70,200,531.68 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ 3,816,485.00 บาท ค่าไรขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น 1,690,311.00 บาท และกำไรสุทธิประจำปี 123,538,428.90 บาท ในรอบปีที่ผ่านมาสหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้เงินกู้แก่สมาชิก 1,875,477,298.22 บาท มีรายได้ 177,235,126.65 บาท รายจ่าย 53,696,697.75 บาท

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด มีโครงสร้างของการดำเนินงานคือการรวมตัวของสมาชิกมีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อบริหารงานสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการจะจัดจ้างฝ่ายจัดการ เพื่อปฏิบัติงานแทน ฝ่ายจัดการที่จัดจ้าง

เช่น ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานธุรการ พนักงานสินเชื่อ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน ฯลฯ โดยปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด มีแผนภูมิโครงสร้างดังนี้

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด
ที่มา : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554)

4. แนวคิดเกี่ยวกับงบการเงิน

4.1 ความหมายของงบการเงิน

พะยอม สิงห์เสน่ห์ และนรินทร์ เมฆวิชัย (2544 :2-1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบการเงิน หมายถึง รายงานทางบัญชีที่แสดงข้อมูลอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจของหน่วยงานทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2543:1-10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบการเงิน หมายถึง งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2537:50) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบการเงิน หมายถึง รายงานผลการดำเนินงานฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงานงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน

เพชร ชุมทรัพย์ (2548:2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบการเงิน คือ รายงานทางบัญชีของกิจการที่จัดทำขึ้นอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เป็นรายงานความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นที่แสดงเกี่ยวกับฐานะการลงทุน การจัดหาเงินทุนของกิจการ

จากความหมาย งบการเงิน ที่มีผู้ให้คำนิยามและความหมายไว้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดความหมายในการศึกษาครั้งนี้ว่า งบการเงิน หมายถึง งบการเงินที่หน่วยงานทางเศรษฐกิจจัดทำเพื่อเสนอต่อบุคคลภายในและบุคคลภายนอก ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ คือ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

4.2 วัตถุประสงค์ของงบการเงิน

เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปะพร ศรีจันทเพชร (2547:18-1-18-2) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของงบการเงินไว้ว่า งบการเงินควรให้ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่สนใจในกิจการ ข้อมูลทางบัญชีที่ปรากฏในงบการเงินจึงควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กระแสเงินสด สภาพคล่อง ผลตอบแทนจากการลงทุน ความสามารถในการชำระหนี้ และทรัพยากรทางเศรษฐกิจของกิจการ เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญของงบการเงิน มีดังนี้

1. เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนและให้สินเชื่อ งบการเงินควรเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอย่างสมเหตุสมผลในการลงทุน และ

การให้สินเชื่อ ผู้ซึ่งบการเงินในกลุ่มนี้ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้สถาบันการเงิน นักวิเคราะห์ ที่ปรึกษา การลงทุน ผู้ลงทุน เป็นต้น

2. เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการประเมินกระแสเงินสด บการเงินควรเสนอ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในปัจจุบันและอนาคต เพื่อช่วยประเมินความสามารถของกิจการ ในการก่อให้เกิดเงินสดที่พึงได้รับในอนาคต (เช่น ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล) รวมถึง จังหวะเวลาและ ความแน่นอนที่กิจการจะได้รับเงินสดนั้น

3. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางเศรษฐกิจของกิจการ ข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่นำเสนอในงบการเงินจะช่วยให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และผู้ซึ่งบการเงินทราบ ถึงความมั่นคง สภาพคล่อง ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ โครงสร้างทางการเงิน และ ความสามารถของกิจการในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

4. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ผู้ลงทุนและเจ้าหนี้จะใช้ข้อมูลทางการ บัญชีในการประเมินสภาพการณ์ในอนาคต หรือประมาณผลกำไรในอนาคต ข้อมูลที่สำคัญได้แก่ ข้อมูลที่แสดงผลการดำเนินงานและคุณภาพของกำไร เป็นต้น

5. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ ของกิจการ ข้อมูลที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ และการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของเจ้าของ ผู้ซึ่งบการเงินจะทราบว่ากิจการมีฐานะทางการเงินเป็นอย่างไร ณ วันที่เสนอ รายงานตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้นระหว่างต้นงวดกับสิ้นงวด ซึ่งสะท้อนให้เห็น ถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์สุทธิ

6. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้บริหารในการบริหารทรัพยากรของ กิจการ ผู้ใช้สามารถประเมินผลการบริหารงาน หรือความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยใช้ข้อมูล ทางการบัญชี ความรับผิดชอบดังกล่าวรวมถึง การจัดการดูแล การใช้สินทรัพย์ให้เป็นไปตามความ รับผิดชอบของเจ้าของ และการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลในงบการเงินอาจมีผลต่อ การตัดสินใจในการเลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย หรือเปลี่ยนผู้บริหาร

7. เพื่อให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น นโยบายการบัญชี ซึ่งถือเป็น ส่วนสำคัญ ส่วนหนึ่งของงบการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้เป็นข้อมูลที่จำเป็น สำหรับผู้ซึ่งบการเงิน เนื่องจากนโยบายบัญชีเป็นกฎเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในการจัดทำ และนำเสนองบการเงิน ซึ่งผู้บริหารของกิจการได้ใช้ดุลยพินิจแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับ สถานการณ์นั้นๆ

4.3 ส่วนประกอบของงบการเงิน

วรรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2540:33-54) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของงบการเงินประกอบไปด้วย ดังต่อไปนี้

งบดุล ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

1. **สินทรัพย์ (Assets)** หมายถึง ทรัพยากรที่กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการและเป็นทรัพยากรเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต เช่น รายการซื้อขาย รายการผลิต สินทรัพย์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

1.1 **สินทรัพย์หมุนเวียน** เมื่อเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1.1.1 **สินทรัพย์นั้นเป็นเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งไม่มีข้อจำกัดการใช้**

1.1.2 **กิจการมีวัตถุประสงค์หลักที่จะถือสินทรัพย์ไว้เพื่อการค้าหรือถือไว้ระยะสั้น**

1.1.3 **กิจการมีหลักทรัพย์นั้นไว้เพื่อขายหรือเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานตามปกติ**

ตัวอย่างของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้อื่น ๆ สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

1.2 **สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน** สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนหรือสินทรัพย์ระยะยาว ได้แก่ สินทรัพย์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดข้างต้น ตัวอย่างเช่น เงินลงทุนในบริษัทร่วม และบริษัทย่อย ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี สินทรัพย์อื่น

2. **หนี้สิน (Liabilities)** หมายถึง ภาระผูกพันที่เข้าเงื่อนไขทั้งหมดดังต่อไปนี้

2.1 **ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ที่ต้องปฏิบัติตามที่ตกลงไว้**

2.2 **ภาระผูกพันซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต เช่น การรับเงินกู้จากธนาคาร**

2.3 **การชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจไปให้คู่สัญญาได้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการจ่ายเงินสด การโอนสินทรัพย์อื่น ๆ การให้บริการ การเปลี่ยนภาระผูกพันเดิมเป็นภาระผูกพันใหม่ การแปลงหนี้ไปเป็นทุน เป็นต้น หนี้สินประกอบด้วย 2 ส่วนดังต่อไปนี้**

2.3.1 **หนี้สินหมุนเวียน** เมื่อเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1) **หนี้สินนั้นถึงกำหนดชำระภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงบดุล**

2.3.1.2 **กิจการคาดว่าจะชำระหนี้สินนั้นคืนภายในรอบระยะเวลา**

ดำเนินงานตามปกติ

ตัวอย่างของหนี้สินหมุนเวียน ได้แก่ เงินเบิกเกินบัญชี เจ้าหนี้การค้า และ เจ้าหนี้อื่น ๆ ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หนี้สินหมุนเวียนอื่น

หนี้สินไม่หมุนเวียน หรือหนี้สินระยะยาว ได้แก่ หนี้สินที่ไม่เป็นไปตาม ข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น ตัวอย่างเช่น เงินกู้ยืมระยะยาว ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หนี้สินอื่น ๆ นอกจากนี้ หนี้สินระยะยาวยังรวมถึงหนี้สินระยะยาวที่จะครบกำหนดชำระภายใน 12 เดือน นับจาก วันที่ในงบดุล

3. ส่วนของเจ้าของ (Equity) หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการ หลังจากหักหนี้สิน ส่วนของเจ้าของที่แสดงในงบดุลขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กิจการนำมาใช้ในการวัด มูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน เช่น สินค้าคงเหลือแสดงในราคาทุนหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ สุทธิแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์อาจแสดงด้วยราคาทุนเดิม หรือราคาทุน ปัจจุบัน เกณฑ์การวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินแต่ละรายการในงบดุลที่แตกต่างกัน ทำให้ส่วน ของเจ้าของหรือทุนทั้งหมดของกิจการจึงไม่จำเป็นต้องเท่ากับราคาตลาดรวมของหุ้นที่ออกหรือ เท่ากับจำนวนเงินรวมที่จะได้จากการขายสินทรัพย์สุทธิเป็นส่วน ๆ หรือขายกิจการทั้งหมดขณะที่ กิจการยังคงดำเนินการต่อเนื่อง

งบกำไรขาดทุน ประกอบด้วย รายได้และค่าใช้จ่าย โดยนำมาหักกันเป็นยอดสุทธิ

1. รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีในรูป กระแสเข้าหรือการเพิ่มค่าของทรัพย์สิน หรือการลดลงของหนี้สิน รายได้จึงเป็นองค์ประกอบที่ ส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของ ดังนั้น รายการรายได้จึงรวมถึง

1.1 รายได้ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ เช่น รายได้จากการ ขาย

1.2 รายการกำไรซึ่งอาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามปกติของกิจการ

1.3 รายการกำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์แสดงด้วยยอดสุทธิจากค่าใช้จ่ายที่

เกี่ยวข้อง

1.4 รายการกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้น เช่น กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ กำไรจากการตีราคาหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด กำไรจากการตีราคาของสินทรัพย์ระยะ ยาวเพิ่ม

2. ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชีใน รูปกระแสออก หรือการลดค่าของทรัพย์สิน หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน ค่าใช้จ่ายจึงเป็น องค์ประกอบที่ส่งผลให้ส่วนของเจ้าของลดลง ทั้งนี้ไม่รวมถึงการแบ่งปันส่วนทุนให้กับผู้มีส่วน

ร่วมในส่วนของเจ้าของ เช่น เงินปันผลจ่าย จากความหมายข้างต้น ค่าใช้จ่ายจึงรวมถึงรายการดังต่อไปนี้

2.1 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมตามปกติของกิจการ เช่น ต้นทุนขาย
ค่าแรง

2.2 รายการขาดทุนซึ่งเกิดจากกิจกรรมที่ไม่ปกติของกิจการ

2.3 รายการขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

2.4 รายการขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น เช่น ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ต่างประเทศ

2.5 รายการขาดทุนที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ แผ่นดินไหว

งบกระแสเงินสด เป็นงบการเงินที่รวมส่วนประกอบในงบกำไรขาดทุน ซึ่งได้แก่ รายได้และค่าใช้จ่าย และการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบในงบดุล ซึ่งได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ มาไว้ในงบการเงินเดียวกัน กิจการจะสามารถคำนวณหากระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานโดยนำส่วนประกอบในงบกำไรขาดทุนมาปรับปรุงด้วยรายการต่อไปนี้

1. รายการที่ไม่กระทบเงินสด เช่น ค่าเสื่อมราคา กำไรหรือขาดทุนจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศที่ยังไม่เกิดขึ้น ส่วนแบ่งกำไรหรือขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม

2. รายการอื่นซึ่งกระทบเงินสดอันเกิดจากกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน เช่น กำไรหรือขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ หรือกิจกรรมจัดหาเงิน เช่น กำไรหรือขาดทุนจากการได้คืนหนี้ก่อนกำหนด

3. การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงานที่เกิดขึ้นในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี เช่น การเปลี่ยนในลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น เจ้าหนี้การค้า และหนี้สินหมุนเวียนอื่น ที่เกิดขึ้นระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี

สำหรับการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น รายการซื้อขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ รายการกู้ยืมเงิน จ่ายชำระเงินกู้ยืม และการเปลี่ยนแปลงใน ส่วนของเจ้าของ เช่น การออกหุ้นเพิ่มทุน จะรวมอยู่ในการคำนวณกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน และกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ หรืองบกำไรขาดทุนแบบเบ็ดเสร็จ จะไม่มีองค์ประกอบเป็นของตัวเองเช่นเดียวกับงบกระแสเงินสด แต่เป็นงบการเงินที่ประกอบด้วยรายการต่อไปนี้

1. กำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวดบัญชี
2. รายได้ ค่าใช้จ่าย รายการกำไรขาดทุนแต่ละรายการที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้รับรู้โดยตรงในส่วนของเจ้าของ
3. ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีและการแก้ไขข้อผิดพลาด
4. รายการเกี่ยวกับเงินทุนที่ได้รับจากเจ้าของและการแบ่งปันส่วนทุนให้เจ้าของ
5. ยอดคงเหลือของกำไรหรือขาดทุนสะสม ณ วันต้นงวด ณ วันที่ในงบดุล รวมถึงการเปลี่ยนแปลงระหว่างงวด
6. รายการกระทบยอดในส่วนทุนแต่ละประเภท ส่วนเกินมูลค่าหุ้น และสำรองแต่ละชนิดระหว่างต้นงวดกับปลายงวด

ส่วนประกอบของนโยบายการบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน ประกอบด้วย คำอธิบายและการวิเคราะห์รายละเอียดของจำนวนเงินที่แสดงในงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ โดยมีโครงสร้างดังนี้

1. แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงิน และนโยบายการบัญชีที่เลือกใช้กับรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่สำคัญ
2. เปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีกำหนด คือ ให้เปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และต้องเป็นไปตามการตีความทุกประเด็นของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี
3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงินแต่เป็นข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้งบการเงินนั้นแสดงโดยถูกต้องตามที่ควร

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงิน

5.1 ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

สุธี ประจวบเหมาะ (2539: 6) ให้ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงินไว้ว่า “การวิเคราะห์งบการเงินเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่แปลงออกมาเป็นตัวเลขได้ ผู้วิเคราะห์สามารถที่จะอ่านสถานการณ์ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่ผ่านมาในอดีต เพื่อเป็นแนวทางที่จะแก้ไขและวางแผนต่อไป” โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงินประกอบด้วย การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์แนวโน้ม รวมทั้งการวิเคราะห์งบกระแสเงินทุนหมุนเวียน

จินดา ชันทอง (2540:9) ให้ความหมายของการวิเคราะห์งบการเงินไว้ว่า “การวิเคราะห์งบการเงินคือ การค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะและผลการดำเนินงานของกิจการจากงบ

การเงินของกิจการที่สนใจ พร้อมทั้งนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาวางแผนควบคุมการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ” ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินประกอบด้วย การวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้งแนวดิ่งและแนวนอน การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด รวมทั้งการวิเคราะห์งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน

5.2 ความสำคัญของการวิเคราะห์งบการเงิน

การดำเนินธุรกิจ ย่อมมีรายการเงินที่เกิดขึ้น อันได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ในสมุดบัญชีตามระบบบัญชีที่กำหนดไว้ โดยมีเอกสารการบัญชีครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลงลืม ในการควบคุมสินทรัพย์ของกิจการ และเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้เมื่อจัดทำงบการเงิน และจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจ งบการเงินนี้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอข้อมูลทางการเงิน เป็นเพียงการประเมินผลการปฏิบัติงานเบื้องต้นสำหรับสมาชิกผู้ถือหุ้น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น การพิจารณาสินเชื่อ การส่งเสริมกิจการด้านต่าง ๆ ของธุรกิจ ดังนั้น งบการเงินเป็นเพียงรายการเงินที่สรุปย่อๆ และแสดงข้อมูลในรูปจำนวนเงินเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่สามารถบอกเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของธุรกิจได้อย่างครบถ้วน หากได้มีการวิเคราะห์งบการเงินจะทำให้ผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินได้ทราบประโยชน์จากงบการเงิน และได้ทราบจุดที่ควรดำรงไว้หรือจุดอ่อนที่ควรแก้ไขให้ดีขึ้นรวมทั้งสามารถทราบถึงประสิทธิภาพของผู้บริหารอีกด้วย

5.3 จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงินนับเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการซึ่งมีจุดหมายเพื่อแปลงข้อมูลให้เป็นข่าวสาร (Information) ที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการถ่วงถองเบื้องต้นถึงความสำเร็จ หรือข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเกิดจากการบริหารงานเพื่อที่จะได้ใช้เป็นแนวทางการตัดสินใจทางการเงินอย่างสมเหตุสมผล การวิเคราะห์งบการเงินจะมีประโยชน์และคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้ใช้ข้อมูลสามารถเข้าใจและแปลความหมายของงบการเงินได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ต้องเลือกเครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์อย่างเหมาะสมกับเป้าหมายที่ต้องการ อย่างไรก็ตามกลุ่มต่าง ๆ คือ ผู้บริหาร ผู้เป็นเจ้าของ ผู้ลงทุน ผู้ให้สินเชื่อ หรือเจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้สอบบัญชี ต่างมีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์งบการเงินแตกต่างกันไป ดังนี้ คือ

1. ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ รายได้ และเงินปันผลที่ตนเองจะได้รับ

2. ผู้บริหาร จะวิเคราะห์ถึงความสามารถในการทำกำไร วิเคราะห์รายจ่าย การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ โครงสร้างเงินลงทุน ตลอดจนฐานะการเงินของธุรกิจ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงและกำหนดแนวทางการบริหารต่อไป

3. ผู้ลงทุน นำมาวิเคราะห์ความเสี่ยง อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และผลการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบว่าผลประโยชน์คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เพียงใด และควรลงทุนต่อไปหรือไม่

4. เจ้าหนี้หรือผู้ให้สินเชื่อ จะวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงทางการเงิน และความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ

5. ผู้สอบบัญชี จะวิเคราะห์รายการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องของสหกรณ์ เพื่อจะได้เสนอหรือให้ข้อสังเกตกับผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงินประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการวิเคราะห์
2. เลือกเครื่องมือ หรือเทคนิคในการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เครื่องมือในการวิเคราะห์งบการเงินที่นิยมใช้กันแพร่หลาย ได้แก่
 - 2.1 การวิเคราะห์ร้อยละของแนวโน้ม (Trend Percentage Analysis)
 - 2.2 การวิเคราะห์ตามแนวตั้งหรือการย่อส่วนตามแนวดิ่ง (Common Size Analysis)
 - 2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การจัดเก็บตัวเลขของงบการเงินหรือรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อาจเป็นข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน ในอนาคต ซึ่งคาดคะเนขึ้นหรือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกิจการ กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อมูลต่าง ๆ นโยบายของฝ่ายบริหาร นโยบายของรัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจ วารสารต่าง ๆ รายงานของกิจการ เป็นต้น
4. การจัดวางข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ และเปรียบเทียบ ถ้าอยู่ในรูปของบุคคลและงบกำไรขาดทุน
5. แปลความหมายและประเมินผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ซึ่งนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด โดยพิจารณาส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เริ่มแรกสำหรับการแปลความหมาย คือ การนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้มาวิเคราะห์ให้ฝ่ายบริหาร หรือผู้ให้ข้อมูลทราบเพื่อนำไปประกอบการวางแผนควบคุม และตัดสินใจต่อไป การแปลความหมายจะประกอบด้วย

เปรียบเทียบข้อมูลต่างๆ ของกิจการในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต การเปรียบเทียบข้อมูลของกิจการ คู่แข่ง ทั้งนี้เพื่อให้ความหมายของข้อเท็จจริงเด่นชัดยิ่งขึ้น

6. จัดทำรายงานเสนอต่อผู้ที่ต้องการทราบผลการวิเคราะห์ ซึ่งอาจเป็นผู้บริหาร เป็นเจ้าของทุน เจ้าหนี้ หรือผู้สอบบัญชี

7. การตัดสินใจ และเสนอแนะ เมื่อได้ข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่าง ๆ แล้วผู้วิเคราะห์ก็สามารถจะตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดได้ การตัดสินใจอาจเป็นการตัดสินใจเพื่อเลือกปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในหลายทางที่จะปฏิบัติได้ ดังนั้น การเสนอแนะจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้วิเคราะห์

6. ทฤษฎีและแนวคิดการวิเคราะห์ CAMELS Analysis

6.1 วิเคราะห์ตามทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis เป็นเครื่องมือที่วัด

ประสิทธิภาพการดำเนินงานและได้พัฒนาให้เป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าแก่ฝ่ายบริหารข้อมูลที่ได้รับมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ องค์กรประกอบที่สำคัญ มีดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2548:10-13)

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงหรือความเข้มแข็งของเงินทุน เป็นการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แหล่งเงินทุนที่สามารถป้องกันผลกระทบจากความเสียหายทางด้านธุรกิจและการเงินที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับ กำไรสุทธิ และการจัดหาเงินทุนในรูปของการก่อหนี้ผูกพัน

ความเพียงพอและความเข้มแข็งของเงินทุน เน้นแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นหลักการมีทุนของสหกรณ์เพียงพอกับความเสี่ยงต่าง ๆ และทุนของสหกรณ์ควรมีลักษณะที่ไม่สามารถถอนได้และไม่ผูกพันที่ต้องจ่ายผลตอบแทน หากเงินทุนภายนอกมากกว่าทุนของสหกรณ์ แสดงว่าทุนของสหกรณ์ไม่เพียงพอและมีภาระผูกพันทางการเงิน ผู้บริหารสหกรณ์ต้องเพิ่มความระมัดระวังในการใช้ทุนเพื่อสร้างรายได้รองรับ

ความเสี่ยงของเงินทุน การก่อหนี้ในอัตราที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ด้วยทุนของสหกรณ์ มีความเสี่ยงจากสัดส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ ถ้าผลหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ย่อมสามารถรองรับหนี้ได้ด้วยตนเอง และสร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้ หากผลหนี้สินมากกว่าทุน สหกรณ์มีความเสี่ยงต้องระดมทุนและบริหารสินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้รองรับความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดังนี้

1. อัตราหนี้สินต่อทุน (เท่า) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราหนี้สินต่อทุน (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

2. อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

3. อัตราการเติบโตของสหกรณ์ (เท่า) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของสหกรณ์ (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}$$

4. อัตราการเติบโตของหนี้ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของหนี้ (ร้อยละ)} = \frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}$$

5. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}}$$

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)

คุณภาพของสินทรัพย์เป็นการวิเคราะห์ว่าสินทรัพย์ที่ลงทุนได้ก่อให้เกิดรายได้ให้แก่สหกรณ์อย่างไร และได้ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ สินทรัพย์ที่จะวัดประสิทธิภาพ เช่น ลูกหนี้ และสินทรัพย์รวมเป็นต้น

การลงทุนในสินทรัพย์ที่เสี่ยงหรือไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือลงทุนจมอยู่ในสินทรัพย์ที่เกินความต้องการ เช่น สินค้า เงินฝากธนาคาร อาจส่งผลถึงสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ คุณภาพสินทรัพย์มุ่งเน้นไปที่สินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ความเพียงพอของการสำรองต่อการด้อยคุณภาพของสินทรัพย์ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อฐานะการเงินของสหกรณ์ เช่น กรณีมีหนี้สินที่ค้างชำระและสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) มีการสำรองหนี้หรือไม่ สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป

สินทรัพย์นำไปสร้างรายได้และให้ผลตอบแทน สินทรัพย์ที่มีคุณภาพดีสามารถแปลงเป็นรายได้ ให้ผลตอบแทนเท่าไร วัดจากอัตรากำไร หรือรายได้ต่อสินทรัพย์ หากอัตราสูงแสดงว่า

คุณภาพสินทรัพย์ดีมีรายได้เข้ามา หากอัตราค่าแสดงว่าสินทรัพย์ดีอัยคุณภาพไม่ก่อให้เกิดรายได้ สหกรณ์ต้องบริหารสินทรัพย์ดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality) เป็นเครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1. อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$2. \text{ อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)} = \frac{\text{รายได้หลักของสหกรณ์}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

3. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน X 100}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

3. อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (ร้อยละ)} = \frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}$$

มิติที่ 3 ซึ่ดความสามารถในการบริหาร (Management Capability)

ซึ่ดความสามารถในการบริหารงานเป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถของฝ่ายบริหารในการวางแผนกลยุทธ์ และจัดโครงสร้างองค์กรในการนำพางองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่สหกรณ์เผชิญอยู่

การบริหารจัดการและโครงสร้างธุรกิจทุกธุรกิจต้องมีความสอดคล้องกัน ประเภทสหกรณ์กับโครงสร้างธุรกิจมีความเหมาะสมสอดคล้องกันตรา พ.ร.บ สหกรณ์ เช่น สหกรณ์ประเภทการเกษตรเน้นไปที่ธุรกิจซื้อขาย ทั้งนี้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยที่มูลค่าธุรกิจของสหกรณ์อ้อมทรัพย์เป็นผลรวมของเงินรับฝากจากสมาชิกกับเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก

ซึ่ดความสามารถในการบริหารงานและการควบคุมภายใน พิจารณาการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีระบบควบคุมภายในที่ดี ซึ่งมีผลต่อสภาพคล่อง และการทำกำไรของสหกรณ์ บทบาทการบริหารในอนาคตต่อภาวะแข่งขันเพื่อการวางแผนในอนาคต

การวิเคราะห์ซึ่ดความสามารถในการบริหาร (Management Capability) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1. อัตราการเติบโตของธุรกิจ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของธุรกิจ} = \frac{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน} \times 100}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}$$

มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน

2. แนวโน้มปีหน้าของสหกรณ์ ใช้การพยากรณ์ หรือคาดการณ์จากข้อมูลอดีต (สมาชิก ทุนของสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจและกำไร)

มิติที่ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency)

การทำกำไรเป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันของสหกรณ์ในธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินอยู่ ซึ่งจะประกอบไปด้วยการรักษาอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้ต่ำ และเพิ่มอัตรากำไรขั้นต้นในแต่ละธุรกิจให้มากที่สุด รวมทั้งวิเคราะห์ถึงคุณภาพและแนวโน้มของกำไรในอนาคตของสหกรณ์

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่าย กำไร และคุณภาพของกำไร ขึ้นอยู่กับการบริหาร ควบคุมรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายที่ละรายการว่ามีกำไรขั้นต้นหรือไม่ หากบริหารค่าใช้จ่ายดีมีประสิทธิภาพ กำไรสูง ตรงข้ามบริหารค่าใช้จ่ายไม่ดีไม่เหมาะสมกับรายได้ กำไรต่ำ รวมถึงอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้อยู่ในอัตราที่ต่ำ

วินัยทางการเงินมีผลต่อรายได้ ระบบสหกรณ์มีได้มุ่งเน้นกำไรเป็นหลัก หากแต่มุ่งเน้นสมาชิกเป็นหลัก ซึ่งมีฐานะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับบริหาร กำไรจึงขึ้นอยู่กับการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การมีวินัยทางการเงินหรือการจัดการทางการเงินที่ดีของสมาชิก หากสมาชิกมีอัตราหนี้สินมากกว่าเงินออมกำลังความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกลดลง ส่งผลต่อรายได้ และฐานะการเงินของสหกรณ์

การวิเคราะห์การทำกำไร (Earning Sufficiency) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดังนี้

1. อัตรากำไรต่อสมาชิก (บาท) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตรากำไรต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

2. อัตราเงินออมต่อสมาชิก (บาท) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราเงินออมต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{เงินรับฝากสมาชิก} + \text{ทุนเรือนหุ้น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

3. อัตราหนี้สินต่อสมาชิก (บาท) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราหนี้สินต่อสมาชิก (บาท)} = \frac{\text{ลูกหนี้เงินให้กู้} + \text{ลูกหนี้การค้า} + \text{ลูกหนี้ค่าบริการอื่น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$$

4. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

5. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (ร้อยละ)} = \frac{\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}}$$

6. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (ร้อยละ)} = \frac{\text{ทุนสะสมอื่นปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสะสมอื่นปีก่อน}}$$

7. อัตราการเติบโตของกำไร (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราการเติบโตของกำไร (ร้อยละ)} = \frac{\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน} \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$$

8. อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{รายได้หลักของสหกรณ์}}$$

มิติที่ 5 สภาพคล่อง (Liquidity)

สภาพคล่องหรือความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน เป็นการพิจารณาความเพียงพอของเงินสด หรือสินทรัพย์ที่มีสภาพใกล้เคียงเงินสด รวมถึงสินทรัพย์อื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย สภาพคล่องวัดได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคำนวณได้จากสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน หากสหกรณ์มีความเสี่ยงของเงินทุนสหกรณ์จำเป็นต้องรักษาสภาพคล่องให้สูงเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

ความเพียงพอของสินทรัพย์ในการแปลงสภาพเป็นเงินสด ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการใช้เงิน พิจารณาสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน หากสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่า ถือว่ามีสภาพคล่องดี หรือมีความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน อย่างไรก็ตาม ต้องพิจารณาตัวสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้เร็วด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์สภาพคล่องกับภาระผูกพันทางการเงินเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์สภาพคล่อง กับภาระผูกพันทางการเงิน มีสินทรัพย์สภาพคล่องดำรงไว้เพียงพอต่อภาระผูกพันทางการเงิน หรือสหกรณ์มีแหล่งที่มาของกระแสเงินสดเพียงพอกับภาระผูกพันทางการเงินที่จะถึงกำหนดหรือไม่ สาเหตุหลักของการขาดสภาพคล่องนั้นมาจากการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินไม่ดีพอ รวมถึงปัญหาจากผลการดำเนินงาน เช่น มีภาระหนี้สินระยะสั้นมาก การถอนเงินฝากมากกว่าปกติ การนำเงินกู้ยืมระยะสั้นไปให้กู้ระยะยาวเป็นต้น ครอบของการเปลี่ยนเป็นเงินสด หรือกระแสเงินสดเข้ามาเพียงพอหรือไม่ เช่น อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดต่อหนี้ถึงกำหนดชำระและอายุเฉลี่ยของสินค้ำ

การวิเคราะห์สภาพคล่อง (Liquidity) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

$$\text{อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (ร้อยละ)} = \frac{\text{ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นถึงกำหนดชำระ}}$$

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity)

ผลกระทบที่มีต่อสหกรณ์ หรือความอ่อนไหวของธุรกิจ คือ ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบในแง่ลบต่อธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินอยู่

ปัจจัยเสี่ยง พิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมของสหกรณ์ สาเหตุการเกิดปัจจัยเสี่ยง อาจมาจากภาครัฐ หรือจากสถานการณ์ทั่วไป ภาวะวิกฤต ภัยธรรมชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ อันประกอบด้วย ภาวะคู่แข่งทางธุรกิจ นโยบายการเงินของรัฐ อัตราดอกเบี้ย นโยบายช่วยเหลือของภาครัฐ ระเบียบ ข้อบังคับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สภาพการตลาด เทคโนโลยี และวิทยาการสมัยใหม่

6.2 ระบบเตือนภัยเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงิน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะศูนย์ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางการเงินสร้างระบบเตือนภัยเพื่อการเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมาเป็นลำดับ โดยในปี 2548 ได้ประยุกต์ใช้ CAMELS Analysis ในการ

วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2549 สร้างค่าอ้างอิง เพื่อเทียบเคียงทางการเงินภายในกลุ่ม (ขนาดและประเภท) ด้วยอัตราส่วนและข้อมูลสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย (Average of Financial Data and Ratio of Cooperative and Farmer Groups : Peer Group) และในปี 2550 ได้สร้างค่าอ้างอิงที่เป็นค่ามาตรฐานเพื่อพัฒนาเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรคู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (Financial Standard Ratios of Cooperatives and Farmer Group) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2550)

ซึ่งอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรดังกล่าวสามารถใช้วัดระดับการวิเคราะห์เฝ้าระวังทางการเงิน โดยสามารถชี้วัดระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังทางการเงิน 4 ระดับ คือ

1. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ
2. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น
3. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ
4. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน

เครื่องมือเตือนภัยทางการเงินเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทาง เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการพิจารณาว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างไรนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้ใช้การเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยพิจารณา 3 ตัวชี้วัดคือ

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์

เพื่อพิจารณาว่า ทั้ง 3 ตัวชี้วัดอยู่ในระดับใด (สูง กลาง ต่ำ)

นอกจากระดับการเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินแล้ว จะพิจารณาความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน (C = ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง A = คุณภาพของสินทรัพย์ E = การทำกำไร L = สภาพคล่อง) โดยวิเคราะห์ 3 ระดับเช่นกัน แต่จะใช้สีเป็นเครื่องหมายในการแยกความลึกของการวิเคราะห์ขนาดความรุนแรงของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ที่มีผลต่อการทำกำไร 3 สี คือ เขียว เหลือง และแดง มีความหมายดังนี้

สีเขียว หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป

สีเหลือง หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

สีแดง หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

จากภาพ 2.3 เป็นภาพแสดงระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งจากภาพตัวอย่างค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) อยู่ระดับปานกลาง ลูกหนึ่ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด อยู่ระดับสูง และทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อยู่ระดับต่ำ

ภาพที่ 2.4 เป็นภาพแสดงระดับการวิเคราะห์เฝ้าระวังทางการเงิน ซึ่งจากภาพตัวอย่างเข้มทิศอยู่ที่สีเขียว หมายถึง ระดับการวิเคราะห์ และเฝ้าระวังมากขึ้น

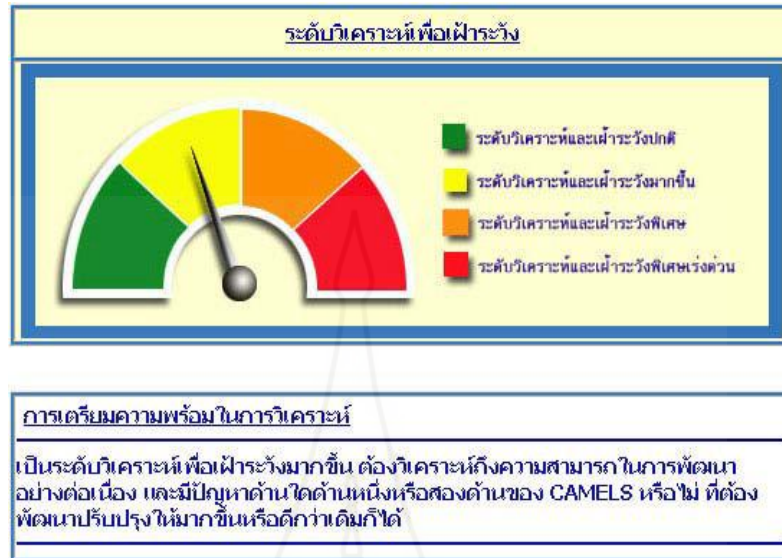
จากภาพที่ 2.3 และ 2.4 เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังมากขึ้น เป็นสัญญาณแรกที่บอกรให้ทราบว่า ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และอาจมีปัญหาด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของ CAMELS หรือไม่ ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้มากขึ้นหรือดีกว่าเดิมก็ได้

ส่วนภาพที่ 2.5 เป็นภาพแสดงความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ซึ่งจากภาพ C อยู่ระดับความลึกสีแดง ซึ่งหมายถึง ต้องวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด A และ L อยู่ระดับความลึกสีเขียว ซึ่งหมายถึง ต้องวิเคราะห์และติดตามทั่วไป และ E อยู่ระดับความลึกสีเขียว หมายถึง จะต้องวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น ซึ่งจากระดับความลึกของ C A E และ L หมายความว่า ควรวิเคราะห์ขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองที่มีผลต่อความเสี่ยงของเงินทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่อาจส่งผลต่อการทำกำไร

ฉะนั้น จากสัญญาณในภาพ 2.3 และ 2.4 บ่งบอกว่าสหกรณ์อาจต้องเฝ้าระวังให้มากขึ้นในด้านใดด้านหนึ่งของ CAMELS และในภาพ 2.5 เป็นสัญญาณที่บอกว่า สหกรณ์ควรจะพิจารณา และเฝ้าระวังในเรื่องของความเพียงพอของทุนเป็นพิเศษ ซึ่งหากไม่มีการบริหารจัดการด้านเงินทุนแล้ว อาจส่งผลต่อการทำกำไรได้

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนึ่ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
 ดี	 ดี	 ต้องปรับปรุง

ภาพที่ 2.3 ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

ภาพที่ 2.4 ระดับการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อเฟ้าระวัง

ภาพที่ 2.5 ความลึกของการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในแต่ละด้าน

6.3 การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์เจาะลึกเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ต้องเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์และเฟ้าระวัง 4 ระดับ ดังนี้

1. **ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ** ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ ซึ่งอาจมีด้านใดด้านหนึ่งของ CAMELS ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีกว่าเดิมก็ได้
2. **ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น** ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีปัญหาด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของ CAMELS หรือไม่ ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้มากขึ้นและดีกว่าเดิมก็ได้
3. **ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ** ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่
4. **ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน** ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงว่าได้เกิดปัญหาทุกด้านของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะเกิดผลเสียหายหรือไม่

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงผกา วรชนปกรณ์ (2536) วิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู นครราชสีมา จำกัด จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.2529-2533 โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ คือ อัตราส่วนทางการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 2) วิเคราะห์ความสามารถในการบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา จำกัด จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.2529-2533 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงการบริหารการเงินของสหกรณ์แห่งนี้ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

ผลการศึกษาพบว่าสหกรณ์แห่งนี้มีเสถียรภาพทางการเงินดีขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปี มีการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนเฉลี่ยร้อยละ 99.39 ของสินทรัพย์รวม มีอัตราร้อยละของกำไรสุทธิต่อรายได้เฉลี่ยร้อยละ 84.61 และมีอัตราเงินปันผลที่จ่ายให้หุ้นสามัญเฉลี่ยร้อยละ 80 สหกรณ์มีการจัดหาเงินทุนจากภายนอกเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเหตุให้ต้องเสียดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันก็มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเหตุให้กำไรสุทธิลดลง

อัสตินา ระเด่นอาหมัด (2543:77-78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามปัตตานี จำกัด โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินคือ วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการก่อหนี้ ความสามารถในการใช้สินทรัพย์และความสามารถในการทำ

กำไร การวิจัยพบว่า สหกรณ์ดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักศาสนาอิสลาม โดยปราศจากดอกเบี้ยเป็นที่ยอมรับของชาวมุสลิม และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า ฐานะการเงินของสหกรณ์ มีทุนเรือนหุ้น เงินสำรองและทุนอื่น ๆ เพิ่มขึ้นทุกปี การบริหารธุรกิจของสหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจนั้น โดยปราศจากดอกเบี้ย แต่สหกรณ์คิดค่าตอบแทนเงินกู้ในแต่ละงวดสัญญาเท่ากันทุกงวดตามที่ตกลงในสัญญา ส่วนการบริหารการเงินของสหกรณ์พบว่า สหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินขึ้นอยู่กับชำระหนี้ของลูกหนี้ และการบริหารสินค้ำคงเหลือให้มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการก่อหนี้ต่ำ เนื่องจากสหกรณ์มีหนี้ในรูปแบบเงินฝาก ความสามารถในการใช้สินทรัพย์มีอัตราการหมุนของสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เนื่องจากมีสินค้ำคงเหลือในรูปแบบที่ดินที่ไม่สามารถขายได้ ความสามารถในการทำกำไร สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ต่ำเนื่องจากไม่ได้ใช้สินทรัพย์ให้เกิดรายได้เต็มที่ อัตรากำไรของสหกรณ์ พบว่า อัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ลดลงเนื่องจากสหกรณ์มีต้นทุนสูง

ฉวีวรรณ พันตะ (2544) ได้ทำการศึกษา เรื่อง วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานและแนวโน้มการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด ปีทางบัญชี 2535 – 2542 โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์คือ อัตราส่วนทางการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงาน ศึกษาแนวโน้มการดำเนินงานปีทางบัญชี 2533-2542 ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยมีสมาชิก ทุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก สินเชื่อสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกปี ประสิทธิภาพการบริหารงาน มีสภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้นสูง สามารถก่อหนี้สินผูกพันได้อีก ความสามารถในการใช้เงินทุนและความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ดี แนวโน้มมีอัตราขยายตัวของสมาชิก ทุน เงินรับฝาก สินเชื่อ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกรายการ

นพคุณ ยังเอี่ยม (2547) ทำการศึกษาผลการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์คือ อัตราส่วนทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 ถึง 2546 โดยใช้ข้อมูลจากงบดุล งบกำไรขาดทุน จากหนังสือรายงานประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2546 มาเพื่อวิเคราะห์การดำเนินงาน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

ผลการศึกษาพบว่าสภาพคล่องของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงิน ด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ด้านความสามารถในการทำกำไร อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงิน และมีแนวโน้มจะลดลงเรื่อย ๆ ส่วนด้านความสามารถในการก่อหนี้ที่อยู่ในระดับที่ไม่ต่ำมากเกินไป ซึ่งมีบางช่วงสูงเกินกำหนดของเกณฑ์มาตรฐานทาง

การเงินอยู่มาก อัตราผลตอบแทนที่สมาชิกได้รับเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ฯยังสามารถจ่ายผลตอบแทนได้สูงกว่า

พีรเทพ ชีวะ โชติวุฒิ (2547) ทำการศึกษาการวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด ใช้วิธีวิเคราะห์ผลการดำเนินงานสถาบันการเงินที่เรียกว่า CAMELS ร่วมกับอัตราส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในด้านความเพียงพอของเงินทุน คุณภาพสินทรัพย์ คุณภาพการบริหาร ประสิทธิภาพการทำกำไร โดยใช้อัตราส่วนในแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ด้านความเพียงพอของเงินทุนอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงมาตรฐาน คุณภาพสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามาตรฐานทั้งในส่วนของเงินลงทุนต่าง ๆ และลูกหนี้เงินกู้ คุณภาพบริหาร ได้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการดำเนินการ โดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ผลัดกันมาบริหารสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิภาพการทำกำไรอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเล็กน้อย แต่ทรัพย์สินส่วนใหญ่ของสหกรณ์มีคุณภาพค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับระบบสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวม ด้านสภาพคล่องไม่ค่อยประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องมากนัก เพราะมีนโยบายที่ขยายการเจริญเติบโตของทุนเรือนหุ้นและสามารถนำหลักทรัพย์ที่มีอยู่ไปค้ำประกันวงเงินกู้ซึ่งเสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำมาเสริมสภาพคล่องได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการศึกษาและ วิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ และ ปริมาณ โดย ศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554 เอกสารวิชาการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และรายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ปีบัญชี 2545 – 2554 เพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ แปลความ สรุปผล และรายงาน

1. ประชากรที่ศึกษา

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 99/44-46 หมู่ที่ 1 ถนนกาญจนาวิถี ตำบลบางกุ้ง อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร รายงาน ได้แก่ รายงานกิจการประจำปี และงบการเงินซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน รายละเอียดประกอบงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในปีบัญชี 2545 – 2554 เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงสถานภาพและลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis หลังจากนั้นจะได้ทำการวิเคราะห์ตามแนวคิดดังกล่าว โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในปี 2545 – 2554 วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยอาศัยเครื่องมือทางบัญชี ดังนี้

1. การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545 – 2554 ประกอบไปด้วย

1.1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

1.1.1 อัตราหนี้สินต่อทุน (เท่า)

1.1.2 อัตราการเติบโตของสหกรณ์ (เท่า)

1.1.3 อัตราการเติบโตของหนี้ (ร้อยละ)

1.1.4 อัตราผลตอบแทนต่อทุน (ร้อยละ)

1.2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดังนี้

1.2.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)

1.2.2 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (ร้อยละ) มีสูตรในการคำนวณ คือ

1.3 ชีตความสามารถในการบริหาร (Management Capability) ใช้เครื่องมือ

ทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1.3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ (ร้อยละ)

1.3.2 แนวโน้มปีหน้าของสหกรณ์ ใช้การพยากรณ์หรือคาดการณ์จากข้อมูลอดีต (สมาชิก ทุนของสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจและกำไร) โดยใช้อัตราร้อยละของแนวโน้มโดยวิธีอัตราร้อยละของปีฐานคงที่ โดยใช้ข้อมูลงบการเงินในปีบัญชี 2550 เป็นปีฐาน และใช้ข้อมูลงบการเงินในปีบัญชี 2554 เทียบกับปีฐาน

1.4 การทำกำไร (Earning Sufficiency) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1.4.1 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)

1.4.2 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (ร้อยละ)

1.4.3 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (ร้อยละ)

1.4.4 อัตราการเติบโตของกำไร (ร้อยละ)

1.5 สภาพคล่อง (Liquidity) ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1.5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน(เท่า)

1.5.2 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด (ร้อยละ)

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงทางด้านการให้สินเชื่อ ใช้เครื่องมือทางบัญชีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดังนี้

2.1 อัตราส่วนหนี้สูญสุทธิต่อเงินให้สินเชื่อรวม (Net Loan Charge-Offs/Gross Loan & Lease)

2.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อเงินให้สินเชื่อรวม (Loss Reserves/Gross Loan & Leases)

2.3 อัตราการขยายตัวของเงินให้สินเชื่อรวม (Annual Gross Loan & Lease Growth Rate)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

ส่วนที่ 1 ศึกษาฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545- 2554

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออม
ทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

ส่วนที่ 1 ศึกษาฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545- 2554

ตารางที่ 4.1 ฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545 - 2554

	ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		เฉลี่ย				
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%			
สินทรัพย์																							
สินทรัพย์หมุนเวียน																							
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	21.55	3.32	24.37	3.22	26.08	4.02	19.55	1.97	17.65	1.31	17.87	2.12	61.40	4.25	16.16	0.78	57.21	2.18	19.66	1.32	31.82	2.48	
เงินฝากออมทรัพย์	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.57	0.14	144.41	4.88	62.52	1.49	99.54	3.31	17.90	1.39	
เงินลงทุนระยะสั้น	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	30.00	0.34	0.00	0.00	50.00	2.41	0	0.00	-	0.00	13.00	0.88	
ลูกหนี้ระยะสั้น	98.87	15.79	188.19	25.18	138.38	15.41	156.22	15.56	167.76	16.19	183.92	14.59	229.79	15.91	238.71	11.49	299.09	11.29	168.66	12.27	199.72	14.41	
สหกรณ์ออมทรัพย์กู้ยืมเงิน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	- 0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.18	0.03	0.12	0.02	0.05	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.44	0.03	2.84	0.14	1.66	0.06	1.39	0.04	0.75	0.03	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	120.60	18.54	142.68	18.62	174.51	19.43	175.77	17.13	181.41	12.50	201.89	13.15	294.22	20.37	492.18	23.14	458.48	17.01	369.15	18.94	283.17	19.18	
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุราษฎร์	1.30	0.20	1.68	0.21	2.35	0.32	2.62	0.26	10.42	1.00	11.45	1.07	12.99	0.89	16.94	0.53	16.21	0.39	16.54	0.55	7.34	0.53	
เงินลงทุนระยะยาว	4.45	0.73	4.45	0.58	4.45	0.58	4.45	0.43	4.45	0.43	4.45	0.35	10.20	0.71	129.20	5.79	129.20	4.54	129.20	4.80	39.75	1.81	
ลูกหนี้ระยะยาว	487.61	79.62	444.20	62.57	718.12	79.74	618.27	61.54	676.42	61.03	676.14	51.33	1,139.64	79.86	1,471.74	49.95	2,047.14	79.05	2,043.11	79.63	1,143.01	79.21	
สินทรัพย์อื่น	0.16	0.03	0.12	0.02	0.13	0.01	0.17	0.02	0.41	0.04	1.00	0.08	0.44	0.03	0.79	0.02	0.57	0.03	1.02	0.03	0.42	0.03	
รวมสินทรัพย์	613.64	100.00	766.49	100.00	898.08	100.00	991.49	100.00	1,076.40	100.00	1,280.71	100.00	1,444.60	100.00	2,875.49	100.00	2,648.46	100.00	3,004.22	100.00	1,474.13	100.00	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	ปี 2567		ปี 2568		ปี 2569		ปี 2570		ปี 2571		ปี 2572		ปี 2573		ปี 2574		เฉลี่ย					
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย																						
ทรัพย์สินของโรงเรียน																						
เงินฝาก	118.20	20.25	111.21	19.94	176.30	18.61	172.62	18.43	215.17	20.56	212.58	18.84	196.06	18.42	795.26	28.58	718.28	27.88	410.41	18.98	711.49	26.25
ทรัพย์สินของโรงเรียนอื่น	137.79	22.49	181.72	23.91	201.89	22.49	134.33	15.35	19,090	30.99	18.30	1.44	8.96	0.82	37.31	3.71	134.63	12.28	0.00	0.00	189.89	18.14
รวมทรัพย์สินของโรงเรียน	256.00	42.74	292.93	43.84	378.19	41.09	306.95	33.78	234.17	21.55	230.88	20.28	204.92	19.24	832.57	32.29	852.91	30.16	400.41	18.98	901.38	34.39
ที่ดิน	28.75	4.89	1.15	0.13	0.71	0.08	1.41	0.14	1.61	0.15	0.82	0.03	1.39	0.13	2.82	0.14	4.29	0.16	0.00	0.00	5.83	0.63
รวมที่ดิน	298.46	47.46	328.09	45.89	378.90	41.17	308.36	33.92	235.78	21.70	231.70	20.71	206.31	19.37	835.39	32.43	857.20	30.32	400.41	18.98	907.21	34.63
ทุนของมหาวิทยาลัย																						
ทุนสำรอง	276.83	45.20	179.00	49.28	456.43	50.61	545.90	59.06	722.25	68.87	896.14	71.07	1,042.80	71.99	1,272.63	60.15	1,412.36	54.08	0.00	0.00	784.33	53.87
ทุนสำรอง	16.67	2.71	10.39	2.50	22.39	2.47	25.97	2.82	30.58	2.85	38.19	3.01	44.48	3.08	52.61	2.33	41.79	2.13	0.00	0.00	31.27	2.42
รวมทุนสำรอง	293.50	47.91	189.39	51.78	478.82	53.08	571.87	61.88	752.83	71.72	934.33	74.08	1,087.28	75.07	1,325.24	62.48	1,454.15	56.21	0.00	0.00	815.60	56.29
ทรัพย์สินของโรงเรียนอื่น	1.28	0.54	4.85	0.54	5.81	0.56	0.96	0.00	0.11	0.01	0.76	0.35	4.78	0.53	1.34	0.27	4.00	0.15	0.00	0.00	4.79	0.48
ทรัพย์สินของโรงเรียนอื่น อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวมทรัพย์สินของโรงเรียนอื่น	1.28	0.01	4.85	1.37	5.81	1.07	0.96	0.14	0.11	0.01	0.76	0.42	4.78	0.22	1.34	0.14	4.00	0.16	0.00	0.00	4.79	1.06
รวมทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย	312.78	52.54	334.23	54.13	384.63	42.15	372.83	40.00	365.82	33.62	370.81	33.29	311.48	28.81	311.90	47.55	311.29	28.78	0.00	0.00	789.28	28.85
รวมทรัพย์สินของโรงเรียน	612.44	100.00	768.49	100.00	898.28	100.00	991.40	100.00	1,034.60	100.00	1,260.91	100.00	1,444.48	100.00	1,975.48	100.00	2,466.40	100.00	400.41	100.00	1,214.49	100.00

ที่มา : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

ฐานะทางการเงิน

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สินทรัพย์ของสหกรณ์เฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2554 จะเห็นว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี 2554 มีมูลค่าสินทรัพย์ถึง 3,004.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 เป็น 356.42 ล้านบาท มีรายละเอียดดังนี้

1. สินทรัพย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1.1 สินทรัพย์ส่วนใหญ่ของสหกรณ์จะเป็น ลูกหนี้ในธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 1,855.82 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 88.93 ของสินทรัพย์รวม โดยเฉพาะรายการลูกหนี้ระยะยาว มีมูลค่าเฉลี่ย 1,591.83 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.28 อยู่ในรายการลูกหนี้ระยะสั้นมูลค่าเฉลี่ย 263.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.65 หากพิจารณาจากภาพจะเห็นว่า ลูกหนี้มีมูลค่าสูงขึ้น โดยในปี 2550 มีมูลค่า 1,134.06 ล้านบาท เป็นลูกหนี้ระยะยาว มูลค่า 950.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.35 เพิ่มขึ้นเป็น 2,363.31 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.65 ในปี 2554 ลูกหนี้ระยะสั้นมีมูลค่า 183.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.59 เพิ่มขึ้นเป็น 368.66 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.27 ในปี 2554

1.2 เงินลงทุนเป็นรายการสินทรัพย์ที่มีมูลค่ารองลงมาจากลูกหนี้เงินกู้ ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 112.66 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.41 โดยเป็นเงินลงทุนระยะยาว 86.66 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.16 เงินลงทุนระยะสั้น 26.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.25 โดยภาพรวมเป็นการลงทุนจากภายนอก โดยลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล และหุ้นกู้ โดยในปี 2554 มีมูลค่า 130.74 คิดเป็นร้อยละ 4.35

1.3 เงินฝากสหกรณ์อื่น มีมูลค่าเฉลี่ย 75.81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.63

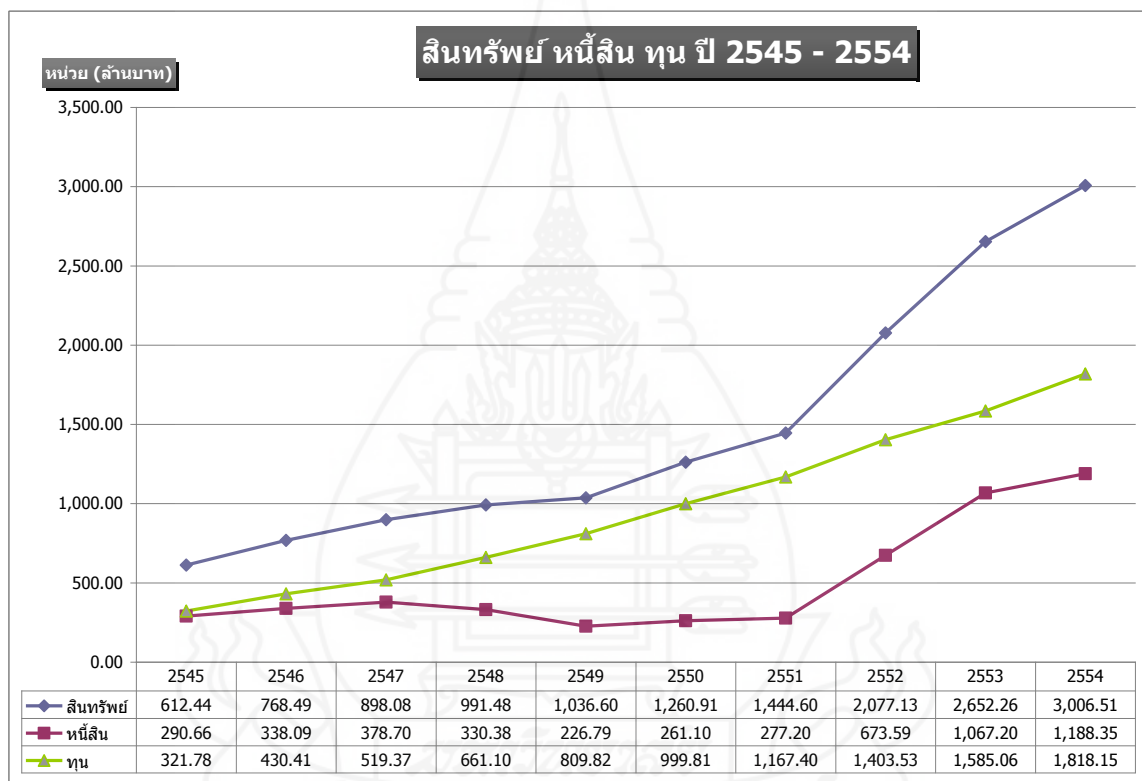
2. หนี้สินของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยจะเป็นหนี้สินจากภายใน คือเงินรับฝากจากสมาชิก มีมูลค่าเฉลี่ย 485.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.26

3. ทุนของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยมีมูลค่า 1,393.35 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.77 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2550 มีมูลค่า 999.81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.29 เพิ่มขึ้นเป็น 1,816.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.45 ในปี 2554 โดยมีรายการที่สำคัญดังนี้

3.1 ทุนเรือนหุ้น เป็นรายการที่สำคัญที่สุดของทุนของสหกรณ์ มีมูลค่าเฉลี่ย 1,248.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.83 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2550 มีมูลค่า 896.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71.07 เพิ่มขึ้นเป็น 1,618.91 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.88 ในปี 2554 แต่มีสัดส่วนลดลง

3.2 กำไรสุทธิประจำปี เป็นรายการสะท้อนให้เป็นการดำเนินงานของสหกรณ์เฉลี่ยแล้วสหกรณ์มีกำไรสุทธิ 86.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.16 เพิ่มขึ้นเป็น 123.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.11 ในปี 2554

3.3 ทุนสำรอง จะเป็นรายการที่เพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิ และมีการจัดสรรเป็นประจำทุกปี โดยเฉลี่ยสหกรณ์มีมูลค่าทุนสำรอง 53.45 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.34 โดยในปี 2550 มีมูลค่า 38.19 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.03 เพิ่มขึ้นเป็น 70.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.34 ในปี 2554

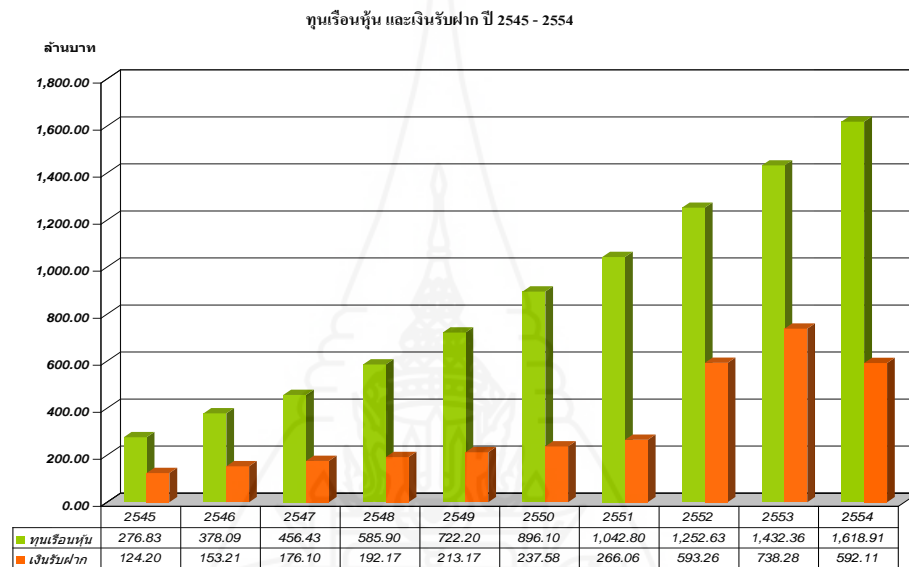
ภาพที่ 4.1 มูลค่าของ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ.2545 – 2554

จากภาพที่ 4.1 จะแบ่งเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงปี 2545 – 2548 สินทรัพย์เพิ่มขึ้นในอัตราที่คงที่ ส่วนหนี้สินเพิ่มขึ้นแต่มีแนวโน้มลดลง ส่วนทุนของสหกรณ์ เพิ่มขึ้นในอัตราที่คงที่

ช่วงปี 2549 – 2551 สินทรัพย์ลดลงในปี 2549 แต่หลังจากนั้นก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนี้สินลดลงในปี 2549 และชะลอตัว และมีแนวโน้มในปี 2551 ส่วนทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราคงที่

ช่วงปี 2552 – 2554 สินทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และชะลอตัวในปี 2554 ภาพที่ 4.2 มูลค่าของทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝาก ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ.2545-2554

ภาพที่ 4.2 มูลค่าของทุนเรือนหุ้นและเงินรับฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี พ.ศ.2545-2554

จากกราฟ จะเห็นว่าทุนเรือนหุ้น จะเพิ่มขึ้นเป็นอัตราคงที่ ส่วนเงินรับฝากนั้นเพิ่มขึ้นแบบชะลอตัว และเพิ่มสูงในช่วงปี 2552 ปละปี 2553 และลดลงในปี 2554 วนทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นในอัตราคงที่

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

ตารางที่ 4.2 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545-2554

	ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		เฉลี่ย	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
	รายได้																					
สหกรณ์รับเงินได้																						
ผู้รับ	31.56	97.93	47.41	98.93	51.99	99.34	62.03	99.12	71.86	98.77	80.77	97.57	94.26	97.22	110.16	90.19	112.60	90.77	170.90	96.43	84.44	96.62
ลดหย่อนเงินฝากของชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6.08	4.98	3.49	4.39	4.84	2.73	1.64	1.21
รายได้สิ้น	0.79	2.07	0.50	1.01	0.36	0.66	0.55	0.88	0.92	1.13	1.01	1.43	2.70	2.78	6.01	4.92	6.06	4.84	1.50	0.85	2.14	2.17
รวมรายได้	38.35	100.00	47.91	100.00	54.35	100.00	62.58	100.00	74.78	100.00	82.77	100.00	96.96	100.00	122.19	100.00	125.15	100.00	177.24	100.00	88.22	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553		ปี 2554		เฉลี่ย	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
	(หน่วย:ล้านบาท)																					
ค่าใช้จ่าย																						
ดอกเบี้ยข่าณเงินฝาก	4.89	11.71	4.55	9.30	4.75	8.75	5.27	8.40	6.00	8.82	6.57	6.78	6.68	6.89	14.89	11.86	16.71	11.35	20.23	11.42	9.03	9.71
ดอกเบี้ยข่าณเงินกู้ยืม	0.11	0.05	0.02	0.04	0.03	0.05	0.02	0.01	0.04	0.02	0.02	0.02	0.04	0.04	0.11	0.09	0.06	0.05	0.01	0.02	0.04	0.04
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	8.15	23.07	14.37	29.88	11.89	25.54	14.61	22.43	17.45	23.34	15.43	15.92	14.83	15.30	16.47	13.48	25.33	20.24	33.44	18.86	17.41	20.82
รวมค่าใช้จ่าย	13.15	34.83	18.94	39.52	16.67	34.34	19.31	30.86	24.89	32.24	22.02	21.72	21.55	22.23	31.87	25.43	42.10	33.44	53.70	30.30	26.48	30.61
กำไรสุทธิ	25.80	65.19	28.97	60.48	35.69	65.66	41.27	69.14	50.69	67.79	60.76	77.28	75.36	77.77	81.12	74.57	83.07	66.36	123.54	69.78	61.74	69.19

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงาน ทุกปี เฉลี่ยแล้วสหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงาน 61.74 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 72.90) เป็นรายได้เฉลี่ย 88.22 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 26.48 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 30.61) โดยปี 2545 มีรายได้จากการดำเนินงาน 38.35 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 177.24 ล้านบาท ในปี 2554 และมีค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน 13.35 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 34.81) เพิ่มขึ้นเป็น 53.70 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 30.30) ในปี 2554 ซึ่งหากจะพิจารณาในภาพที่ 10 จะเห็นว่าสหกรณ์มีแนวโน้มของรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ค่าใช้จ่าย ในช่วงปี 2545 – 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ลดลงในปี 2551 ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่ชะลอตัวในปีเดียวกัน และหลังจากปี 2551 สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี แต่สหกรณ์มีการควบคุมค่าใช้จ่ายที่ดี และมีประสิทธิภาพในการทำกำไร ทำให้สหกรณ์มีกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. รายได้ สหกรณ์มีรายได้ที่สำคัญจากธุรกิจการให้สินเชื่อ โดยมีรายได้จากดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมโดยเฉลี่ย 84.44 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 96.62) รองลงมาเป็นรายได้อื่น 2.14 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 2.17) และ ผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นจำนวน 1.64 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 1.21) มีรายละเอียดดังนี้

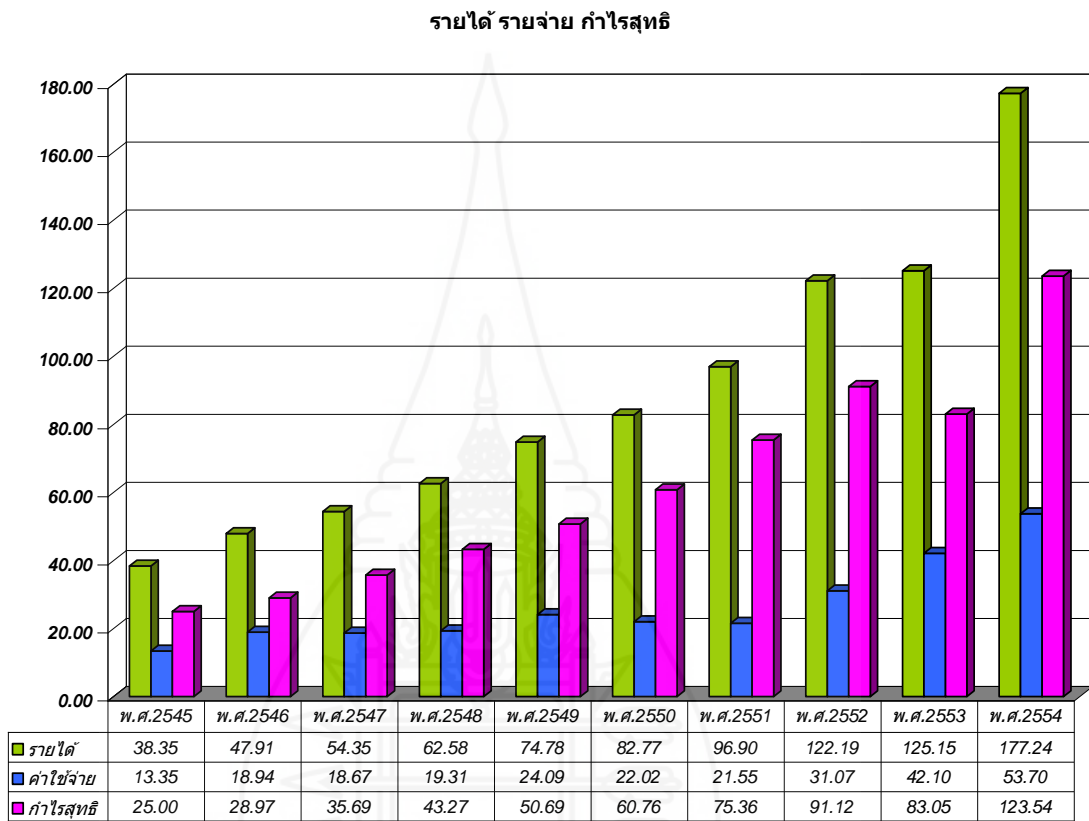
1.1 ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืม สหกรณ์มีรายได้จากดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืมเฉลี่ย 84.44 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 96.62) ในปี 2545 มีรายได้จากดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืม เป็นจำนวน 37.56 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 97.93) เพิ่มขึ้นเป็น 170.90 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 96.43) ในปี 2554 ซึ่งจะเห็นว่ามูลค่าเพิ่มขึ้นแต่สัดส่วนลดลง อาจจะเป็นเพราะสหกรณ์ลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่นเพิ่มขึ้น

1.2 ผลตอบแทนจากเงินลงทุน สหกรณ์มีรายได้จากผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ย 1.64 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 1.21) ในปี 2552 สหกรณ์มีรายได้จากผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นจำนวน 6.08 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 4.98) ลดลงเป็น 4.84 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 2.73) ในปี 2554

2. ค่าใช้จ่าย สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย 26.48 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 30.61) ในปี 2545 มีค่าใช้จ่ายจำนวน 13.35 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 34.81) เพิ่มขึ้นเป็น 53.70 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 30.30) ในปี 2554 โดยค่าใช้จ่ายที่สำคัญคือ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน (ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก) และค่าใช้จ่ายดำเนินงาน มีรายละเอียด

2.1 ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและการลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายจากธุรกิจการรับฝากเงินจากสมาชิก อยู่ในรายการดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก เฉลี่ย 9.03 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 9.75) ซึ่งในปี 2545 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก 4.49 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 11.71) เพิ่มขึ้นเป็น 20.23 ล้านบาท (คิด

เป็นร้อยละ 11.42) ในปี 2554 (หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 4.51 เท่า) จะเห็นว่าแม้ออกเบียดเพิ่มขึ้น แต่ ถ้าดูที่สัดส่วนจะเห็นได้ว่า (ลดลงร้อยละ 0.29)

ภาพที่ 4.3 มูลค่าของ รายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ในช่วงปี 2545-2554

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ตามหลักการวิเคราะห์ของ CAMELS Analysis เปรียบเทียบ กับข้อมูลและอัตราส่วนถ่วงเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นทั้งระบบทั่วประเทศที่มีขนาดเดียวกัน ณ ปี 2554 (Peer Group) ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีการวิเคราะห์ใน 5 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง หรือความเข้มแข็งของเงินทุน เป็นการวิเคราะห์แหล่งเงินทุน (โดยเน้นแหล่งเงินทุนภายในเป็นหลัก) ที่สามารถป้องกันผลกระทบจากความเสี่ยงด้านธุรกิจและการเงินที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ เงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับ กำไรสุทธิ และการจัดหาเงินทุนในรูปแบบการก่อหนี้ผูกพัน

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเท่ากับ 0.65 เท่า ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (1.00 เท่า) แสดงว่า ทุก ๆ 100 บาทของทุน สหกรณ์มีภาระที่จะต้องจ่ายหนี้สิน 65 บาท ฉะนั้น สหกรณ์มีทุนเพียงพอที่จะชำระหนี้ในระยะยาวได้

2. อัตราการเจริญเติบโตของสหกรณ์ สหกรณ์มีอัตราการเจริญเติบโตของทุนของสหกรณ์ เท่ากับร้อยละ 14.88 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 12.13) แสดงว่าในปี 2554 ทุนของสหกรณ์มีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 14.88 ซึ่งสูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน สหกรณ์จึงมีเงินทุนเพียงพอในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งหมายถึงสหกรณ์มีความเสี่ยงด้านเงินทุนต่ำ

3. อัตราการเติบโตของหนี้ สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของหนี้ เท่ากับ ร้อยละ 11.35 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 23.95) ซึ่งหากจะพิจารณาในงบดุลจะเห็นว่า หนี้สินของสหกรณ์จะเป็นหนี้สินจากภายใน คือ เงินรับฝากจากสมาชิก หมายความว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากจากสมาชิกสูงขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเงินฝากออมทรัพย์ซึ่งเป็นเงินฝากระยะสั้น และหนี้สินจากภายนอกก็เป็นระยะสั้นเช่นกัน ในขณะที่สินเชื่อบริการของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อระยะยาว ฉะนั้น สหกรณ์ควรบริหารจัดการธุรกิจให้มีความสมดุลระหว่างแหล่งที่มาของเงินทุน และแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน

4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตรา

ผลตอบแทนต่อส่วนของทุน เท่ากับร้อยละ 7.27 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 7.20) แสดงว่า ทุก ๆ 100 บาทของทุน สหกรณ์สามารถสร้างผลตอบแทนได้ 7.27 บาท สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการนำทุนของสมาชิกไปก่อให้เกิดรายได้ 7.27 แสดงว่าสหกรณ์มีเงินทุนเพียงพอ หากอัตราผลตอบแทนลดลง

ตารางที่ 4.3 อัตราส่วนวิเคราะห์ความเสี่ยงของเงินทุนต่อความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด

อัตราส่วน	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	การแปลผล
1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	0.90	0.79	0.73	0.50	0.28	0.26	0.24	0.48	0.67	0.65	ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุนสูง)
2. อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์(เท่า)	0.03	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.02	
3. อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์(ร้อยละ)	27.74	33.76	20.67	27.29	22.50	23.46	16.76	20.09	12.79	14.88	ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (สหกรณ์มีทุนไว้รองรับความเสี่ยงเพียงพอ)
4. อัตราการเติบโตของหนี้ (ร้อยละ)	107.38	16.32	12.01	-12.76	-33.36	15.13	6.17	143.00	58.43	11.35	ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีความเสี่ยงต่ำ มีภาระในหนี้สินต่ำ)
5. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ)	8.72	7.70	7.51	7.33	6.89	6.71	6.95	7.09	5.57	7.27	ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีประสิทธิภาพการให้ผลตอบแทนสูง)

หมายเหตุ เกณฑ์มาตรฐานการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย ปี 2554

ที่มา : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554:35-45)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2554:35-38)

เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานในปี 2554 สหกรณ์มีเงินทุนเพียงพอในการรองรับความเสี่ยงทางการเงิน ถึงแม้ว่าจะมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ถ้าสามารถบริหารจัดการหนี้สินให้มีประสิทธิภาพ ก็จะไม่มีปัญหาในระยะยาว

จากการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุน สรุปได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ขนาดเดียวกัน สหกรณ์มีความเสี่ยงไม่มากนักเนื่องจากสหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสูง และมีสัดส่วนของทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากหนี้สิน และอัตราผลตอบแทนต่อทุนที่สูงกว่าเกณฑ์

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)

การวิเคราะห์คุณภาพสินทรัพย์ เป็นการวิเคราะห์ว่าสินทรัพย์ที่ลงทุนได้ก่อให้เกิดรายได้ให้แก่สหกรณ์อย่างไร และได้ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

จากตารางที่ 4.3 พบว่า

1. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 4.37 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (3.69) แสดงว่าทุก ๆ 100 บาทของสินทรัพย์ สหกรณ์สามารถบริหารจัดการให้เกิดผลตอบแทน 4.37 บาท (ในขณะที่เกณฑ์มาตรฐานสร้างรายได้จากสินทรัพย์ 3.69 บาท)
2. อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 13.46 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (17.73) แสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดสินทรัพย์เพิ่มขึ้นต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ตารางที่ 4.4 อัตราส่วน วิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี
จำกัด ปี 2554

อัตราส่วน	ปี 2554	ปี 2553	เกณฑ์ปี 2554	การแปลผล
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)	4.37	3.52	3.69	ปี 2554 ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย มีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ให้เกิดผลตอบแทน ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย
อัตรากาเรเติบโตของสินทรัพย์	13.46	27.60	17.73	ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย

หมายเหตุ เกณฑ์มาตรฐานทางการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ยปี 2554

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554:35-45) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2554:35-38)

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในปี 2554 สหกรณ์มีสินทรัพย์ที่มีคุณภาพ เนื่องจากสินทรัพย์ที่อยู่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 ซึ่งหมายความว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการนำสินทรัพย์ไปใช้ให้เกิดผลตอบแทนลดลง ทั้ง ๆ ที่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีกว่าปี 2553 เนื่องจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เพิ่มขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าว เมื่อพิจารณาทั้งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตรากาเรเติบโตของสินทรัพย์สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการบริหารจัดการลดลง เนื่องจากอัตรากาเรเติบโตของสินทรัพย์ลดลง ทั้งนี้ต้องพิจารณาอัตรากาเรเติบโตของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจสินเชื่อซึ่งเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ควบคู่ไปด้วยจึงสามารถสรุปได้ว่า สาเหตุใดที่ทำให้อัตรากาเรเติบโตของสินทรัพย์ลดลง

มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร (Management Capability)

ชีตความสามารถในการบริหารงานเป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถของฝ่ายบริหารในการวางกลยุทธ์ และจัดโครงสร้างองค์กรในการนำพาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่สหกรณ์เผชิญอยู่

ตารางที่ 4.5 อัตราส่วนการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์
 สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2554

อัตราส่วน	ปี 2554	ปี 2553	เกณฑ์ปี 2554	การแปลผล
อัตราการเติบโตของ ธุรกิจ (ร้อยละ)	-4.21	-15.02	14.93	ปี 2554 ต่ำกว่า เกณฑ์ (มีขีด ความสามารถใน การบริหารต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐาน

หมายเหตุ เกณฑ์มาตรฐานทางการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ยปี 2554

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
 (2554:35-38)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของธุรกิจเท่ากับร้อยละ -4.21 ซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจต่ำกว่าเกณฑ์

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในปี 2554 สหกรณ์มีการบริหารจัดการธุรกิจต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจที่ต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

แนวโน้มสมาชิก ทนเรือหนี้ และกำไรสุทธิ

ตารางที่ 4.6 แนวโน้มสมาชิก ทนเรือหนี้ และกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข
สุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545– 2554 (โดยวิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่)

ปี	ร้อยละของแนวโน้ม					
	สมาชิก		ทนเรือหนี้		กำไรสุทธิ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2545	3,658		276.83		25.00	
2546	4,259	14.11	378.09	26.78	28.97	13.70
2547	4,469	4.70	456.43	17.16	35.69	18.81
2548	4,622	3.31	585.90	22.10	43.27	17.52
2549	5,142	10.11	722.20	18.87	50.69	14.65
2550	5,419	5.11	896.10	19.41	60.76	16.56
2551	5,647	4.04	1,042.80	14.07	75.36	19.37
2552	6,017	6.15	1,252.63	16.75	91.12	17.30
2553	6,310	4.64	1,432.36	12.55	83.05	(9.72)
2554	6,530	3.37	1,618.91	11.52	123.54	32.78

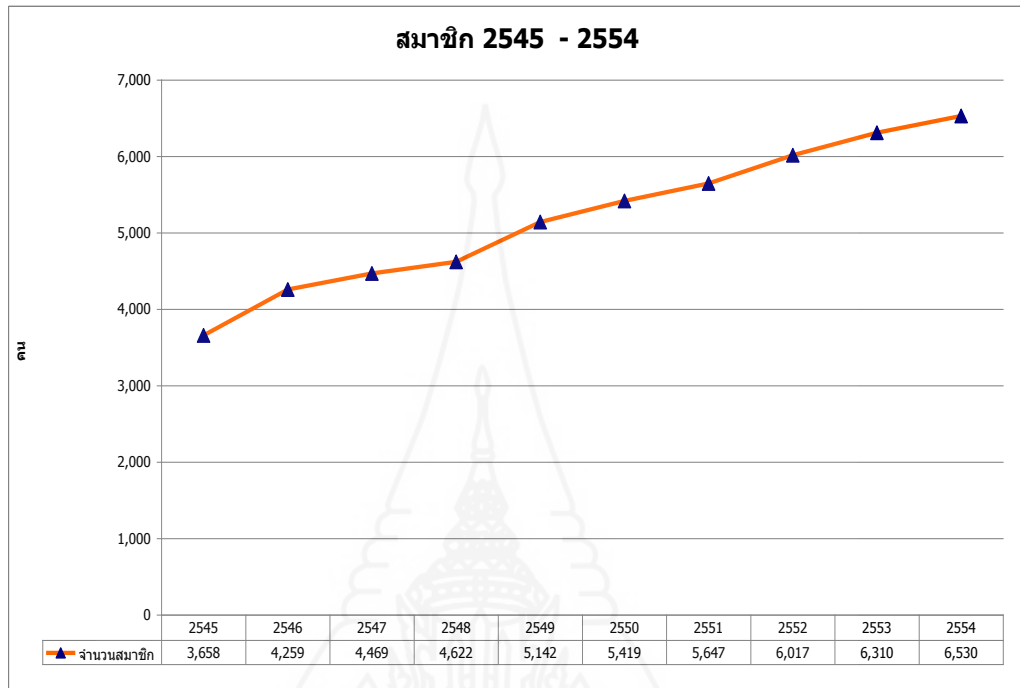
จากตารางที่ 4.6 พบว่า

แนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของสมาชิก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี 2546 เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 14.11 ในช่วงระหว่างปี 2550 – 2554 จะเพิ่มขึ้นอยู่ในช่วงร้อยละ 3.37 – 5.11 เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 11 จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2546 และในปี 2549

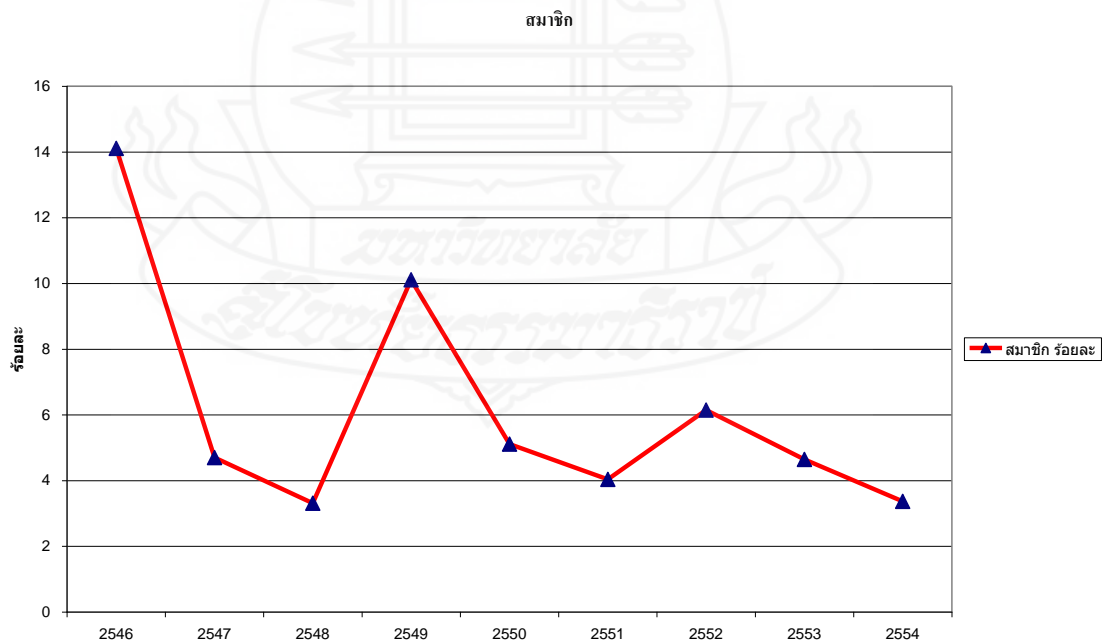
แนวโน้มของทนเรือหนี้ ในปี 2554 ต่ำกว่าปี 2553 โดยแนวโน้มทนเรือหนี้ในปี 2554 ลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 11.52 จากภาพจะเห็นได้ว่าสหกรณ์มีมูลค่าทนเรือหนี้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในช่วงปี 2552 – 2554 สหกรณ์มีร้อยละของแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของทนเรือหนี้ลดลง

แนวโน้มกำไรสุทธิ ในปี 2554 สูงกว่าปี 2553 โดยแนวโน้มกำไรสุทธิในปี 2554 เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 32.78 โดยภาพรวมกำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในปี 2553

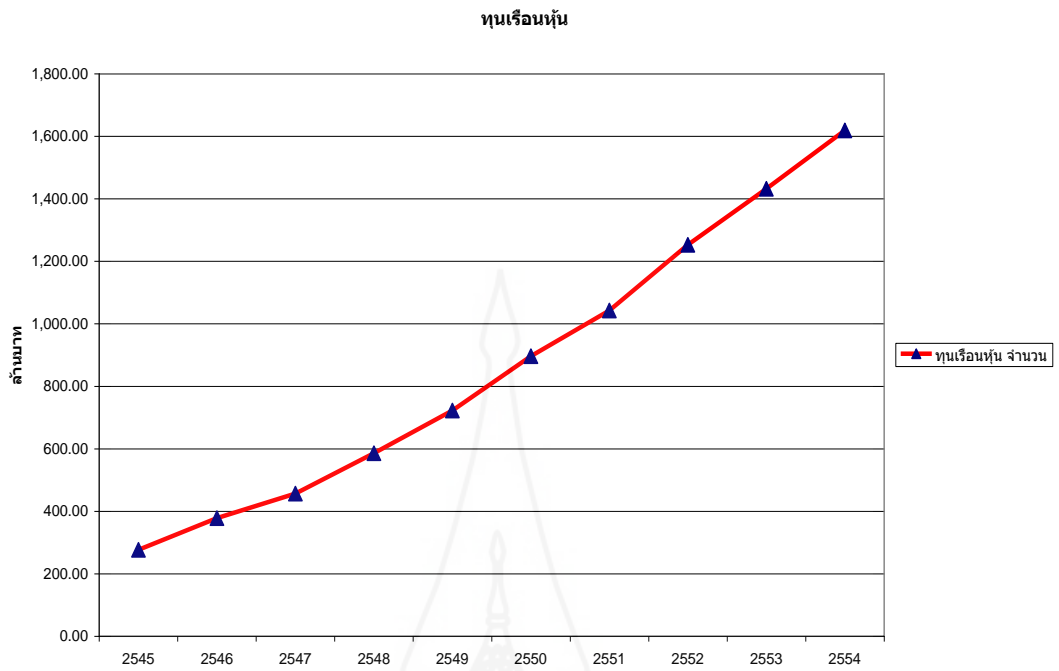
ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 9.72 เนื่องจากในปี 2553 สหกรณ์มีการเปลี่ยนแปลงรอบปีบัญชีเป็นปีแรก เพราะฉะนั้นกำไรสุทธิจะมีเพียง 10 เดือน ส่งผลให้มูลค่าของกำไรสุทธิ และร้อยละของแนวโน้มในปี 2553 ลดลง

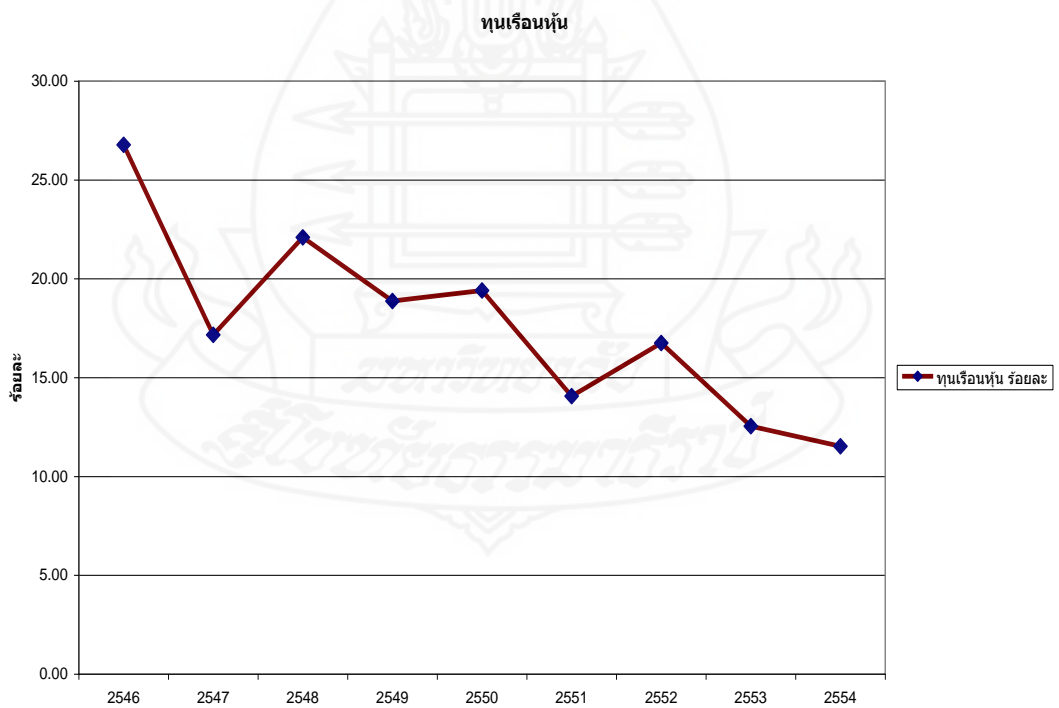
ภาพที่ 4.4 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 – 2554

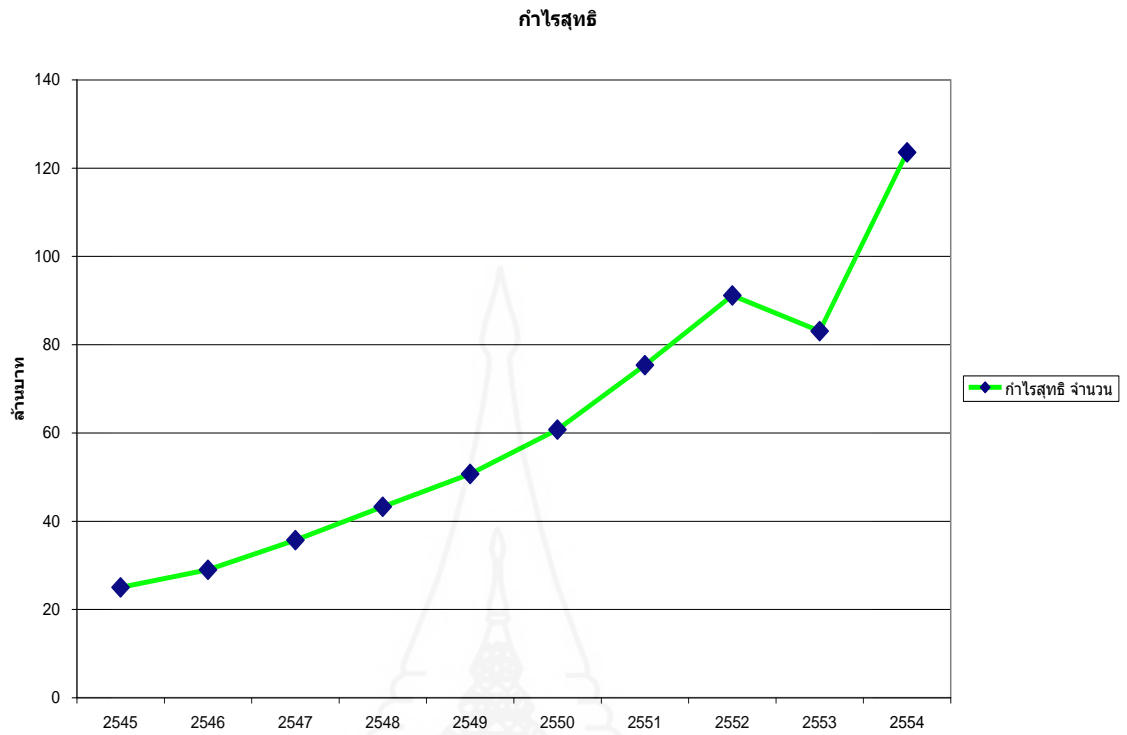
ภาพที่ 4.5 ร้อยละแนวโน้มของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 – 2554

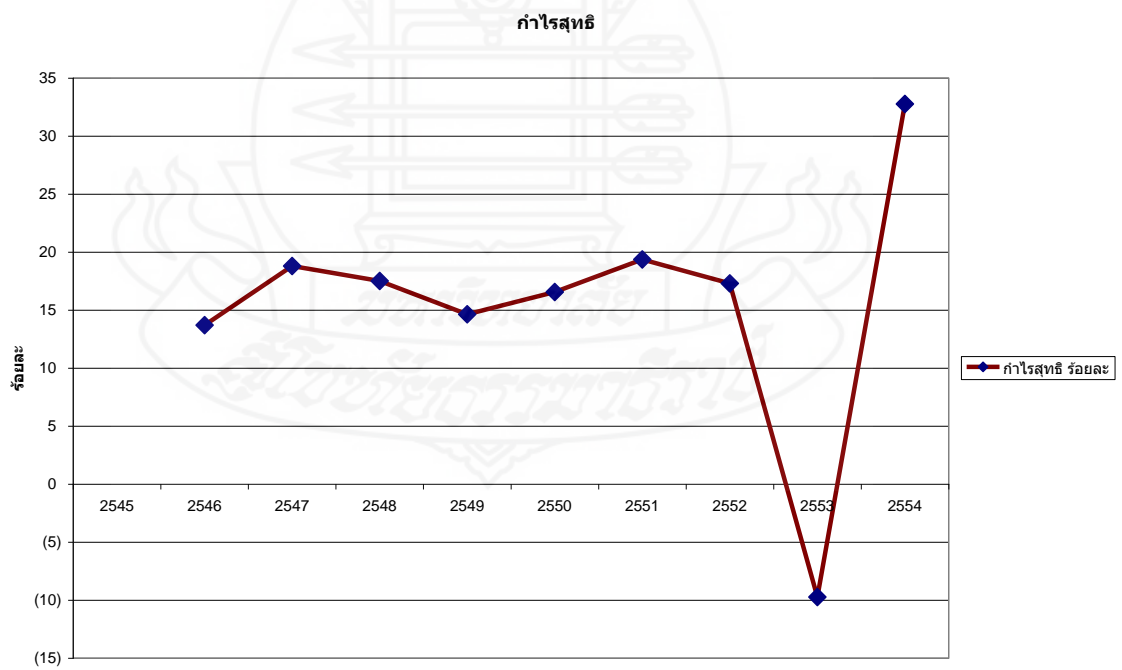
ภาพที่ 4.6 มูลค่าของทุนเรือนหุ้น ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 – 2554

ภาพที่ 4.7 ร้อยละของแนวโน้มทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 - 2554

ภาพที่ 4.8 มูลค่าของกำไรสุทธิของ สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี
จํากัด ปี 2545 - 2554

ภาพที่ 4.9 ร้อยละของแนวโน้มกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี
จํากัด ปี 2545 - 2554

จากอัตราการเติบโตของธุรกิจ และแนวโน้มของสมาชิก ทุนเรือนหุ้น และกำไรสุทธิ อาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์มีขีดความสามารถในการบริหารธุรกิจให้เติบโตได้ดีกว่าปีก่อน ถึงแม้ว่าอัตราการเติบโตของธุรกิจจะต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อพิจารณาร้อยละแนวโน้มของสมาชิก ทุนเรือนหุ้น และกำไรสุทธิ แนวโน้มการเพิ่มขึ้นสมาชิก ทุนเรือนหุ้น ลดลง ส่วนร้อยละของแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น แสดงว่าสหกรณ์มีขีดความสามารถในการบริหารด้านเศรษฐกิจสูง แต่ขีดความสามารถในด้านสังคมค่อนข้างน้อย สหกรณ์ต้องพยายามเชิญชวนและสร้างความศรัทธาให้สมาชิก ได้เห็นคุณค่าของสหกรณ์เพียงพอที่จะเชิญชวนให้ผู้อื่นได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก หรือมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้มากขึ้น ทั้งนี้จะต้องพิจารณาสภาพเศรษฐกิจของประเทศควบคู่ด้วย เนื่องจากธุรกิจหลักของสหกรณ์เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจ

มิติที่ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency)

การทำกำไรเป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันของสหกรณ์ในธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินอยู่ ซึ่งจะประกอบไปด้วยการรักษาอัตรากำไรใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้ต่ำ และเพิ่มอัตรากำไรขั้นต้นในแต่ละธุรกิจให้มากที่สุด รวมทั้งวิเคราะห์ถึงคุณภาพและแนวโน้มของกำไรในอนาคตของสหกรณ์

ตารางที่ 4.7 อัตราส่วนวิเคราะห์การทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี
จำกัด ปี 2554

อัตราส่วน	ปี	ปี	เกณฑ์ปี	การแปลผล
	2554	2553		
1. อัตรากำไรใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)	12.79	18.77	15.08	ปี 2554 ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน
2. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง(ร้อยละ)	13.60	17.46	11.93	ปี 2554 ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพในการระดมทุนภายในดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

อัตราส่วน	ปี 2554	ปี 2553	เกณฑ์ปี 2554	การแปลผล
3. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (ร้อยละ)	-4.58	-27.85	5.65	ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย (ขาดประสิทธิภาพ ในการดำเนินงาน และ จัดสรรเป็นทุนสะสม สมาชิกมีความศรัทธา น้อยกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
4. อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)	48.76	10.21	13.15	ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพใน การทำกำไรสูงกว่าสหกรณ์ ขนาดเดียวกัน)

หมายเหตุ เกณฑ์มาตรฐานการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ยปี 2554

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554:33-45) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
(2554:35-38)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า

1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เท่ากับร้อยละ 12.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (15.08) แสดงว่าทุก ๆ 100 บาท สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเพียง 12.79 บาท (ในขณะที่เกณฑ์มาตรฐานมีค่าใช้จ่าย 15.08 บาท) เมื่อเทียบกับปี 2553 สหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานเท่ากับ 18.77 ซึ่งสูงกว่าปี 2554 หมายความว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายสูงขึ้นกว่าปีก่อน

2. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสำรอง เท่ากับร้อยละ 13.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (11.93) แสดงว่าทุก ๆ 100 บาท สหกรณ์สามารถระดมทุนได้ 13.60 บาท (ในขณะที่เกณฑ์มาตรฐานสามารถระดมทุนได้ 11.93 บาท) และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุน เท่ากับร้อยละ 17.46 ซึ่งสูงกว่าปี 2553 หมายความว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการระดมทุนต่ำกว่าปีก่อน

3. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น เท่ากับร้อยละ -4.58 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (5.65) แสดงว่าทุก ๆ 100 บาท สหกรณ์สามารถจัดสรรกำไรสุทธิเข้าทุนสะสมอื่น ๆ ได้ -4.58 (ในขณะที่เกณฑ์มาตรฐานสามารถจัดสรรกำไรสุทธิเข้าทุนสะสม ได้ 5.65 บาท) และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น เท่ากับร้อยละ -27.85 ซึ่งต่ำกว่าปี 2554 หมายความว่าสหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิเข้าทุนสะสมอื่นได้สูงกว่าปีก่อน

4. อัตราการเติบโตของกำไร ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของกำไรเพิ่มขึ้น เท่ากับร้อยละ 48.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (13.15) แสดงว่าทุก ๆ 100 บาท สหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้น 48.76 บาท (ในขณะที่เกณฑ์มาตรฐานสามารถทำกำไรได้ 13.15 บาท) และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของกำไรเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 10.21 ซึ่งต่ำกว่าปี 2554 หมายความว่า สหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าปีก่อน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานในปี 2554 จะเห็นว่าอัตราค่าใช้จ่าย อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน สะท้อนให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่าย สามารถระดมทุนได้ดี มีประสิทธิภาพในการทำกำไรได้ดี

จากข้อมูลข้างต้นหากพิจารณาถึงอัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแต่ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น และจากภาพรวม ไม่ว่าจะเป็นอัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน อัตราการเติบโตของทุนสำรอง และอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ จะเห็นได้ว่าสหกรณ์สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งสามารถจัดสรรกำไรสุทธิเข้าทุนสำรองอื่น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิก และมีประสิทธิภาพในการทำกำไรสูง

มิติที่ 5 สภาพคล่อง (Liquidity)

สภาพคล่อง หรือความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงิน เป็นการพิจารณาความเพียงพอของเงินสด หรือสินทรัพย์ที่มีสภาพใกล้เคียงเงินสด รวมถึงสินทรัพย์อื่นที่สามารถเปลี่ยนเป็น เงินสดได้ง่าย สภาพคล่องวัดได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคำนวณได้จากสัดส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน หากสหกรณ์มีความเสี่ยงของเงินทุนสหกรณ์ จำเป็นต้องรักษาสภาพคล่องให้สูงเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน เท่ากับ 0.43 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (0.45) แสดงว่าสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนเป็น 0.43 เท่าของหนี้สินหมุนเวียน หมายความว่าทุก ๆ หนี้ 100 บาท ของเจ้าหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์ (ซึ่งส่วนใหญ่คือสมาชิกสหกรณ์) จะได้รับความคุ้มครอง 43 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 จะเห็นว่าสหกรณ์มี

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเท่ากับ 0.42 ซึ่งต่ำกว่าปี 2554 หมายความว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องสูงกว่าปีก่อนเล็กน้อย

2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดเท่ากับ 100% ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (96.76) แสดงว่าสหกรณ์มีคุณภาพลูกหนี้ดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน หมายความว่าสหกรณ์ไม่มีลูกหนี้ที่ค้างชำระหนี้ และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2553 อาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์สามารถรักษาคุณภาพของลูกหนี้ไว้ได้

ตารางที่ 4.8 อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี
จำกัด ปี 2554

อัตราส่วน	ปี 2554	ปี 553	เกณฑ์ปี 2554	การแปลผล
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	0.43	0.42	0.45	ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีสภาพคล่องต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด(ร้อยละ)	100.00	100	96.76	ปี 2554 ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีคุณภาพของลูกหนี้สูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)

หมายเหตุ เกณฑ์มาตรฐานการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ยปี 2554

ที่มา: สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด (2554:33-45) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2554:35-38)

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในปี 2554 จะเห็นว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อย และคุณภาพของลูกหนี้ดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน จะเห็นว่าถึงแม้ว่าสภาพคล่องจะต่ำกว่าเกณฑ์ แต่คุณภาพของลูกหนี้เป็นลูกหนี้ที่ดี

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 – 2554 การบริหารจัดการการเงินและประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปี 2545 – 2554 สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ฐานะทางการเงิน พบว่า สหกรณ์มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง โดย

สินทรัพย์ของสหกรณ์ เฉลี่ยในช่วงปี 2545 – 2555 มีมูลค่า 2,086.84 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งสินทรัพย์ส่วนใหญ่มาจาก ลูกหนี้เงินกู้ในธุรกิจสินเชื่อของ สหกรณ์ ร้อยละ 88.93 แบ่งเป็นลูกหนี้เงินกู้ระยะยาว ร้อยละ 76.28 ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ร้อยละ 12.65

หนี้สินของสหกรณ์ทั้งหมดเป็นหนี้สินภายใน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยหนี้สินส่วนใหญ่ คือเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 23.26

ทุนของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยทุนส่วนใหญ่ คือทุนเรือนหุ้น ร้อยละ 59.83 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

1.2 ผลการดำเนินงาน พบว่า สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานทุกปี จึงอาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่ดี โดยภาพรวมสหกรณ์มีแนวโน้มของรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย ส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรเฉลี่ยจากการดำเนินงานร้อยละ 69.39 โดย

ในช่วงปี 2545 – 2554 รายได้ของสหกรณ์มาจากธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 96.62

ในช่วงปี 2545 – 2554 ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์เป็นค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 9.75

**ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545 – 2554**

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

1. ในปี 2554 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 0.65 เท่า (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีความเสี่ยงในการชำระหนี้ในระยะยาว เล็กน้อย
2. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ เท่ากับร้อยละ 14.88 (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่าสหกรณ์มีความเสี่ยงด้านเงินทุนต่ำ
3. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของหนี้เท่ากับร้อยละ 11.35 (มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) ซึ่งหนี้สินส่วนใหญ่คือ เงินรับฝากจากสมาชิก ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งเป็นเงินระยะสั้น ในขณะที่สินเชื่อของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อระยะยาว
4. ในปี 2554 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เท่ากับร้อยละ 7.27 (มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์ไม่มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุนหากอัตราผลตอบแทนลดลง

จากการวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุน สรุปได้ว่า สหกรณ์มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุนต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)

1. ในปี 2554 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 4.37 (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีความสามารถในการบริหารจัดการสินทรัพย์ให้เกิดผลตอบแทนดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน
2. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 13.46 (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) แสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานก่อให้เกิดสินทรัพย์ต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

จากการวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ สรุปได้ว่า สินทรัพย์ของสหกรณ์มีคุณภาพดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกันเพราะสามารถให้ผลตอบแทนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร (Management Capability)

1. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของธุรกิจ เท่ากับร้อยละ -4.21 (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจให้เติบโตขึ้นต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน
2. ในปี 2554 แนวโน้มสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 3.37 และโดยภาพรวมแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของสมาชิกลดลง

3. ในปี 2554 แนวโน้มทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 11.52 โดยภาพรวม สหกรณ์มีร้อยละของแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้นลดลง

4. ในปี 2554 แนวโน้มของกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 32.78 และโดยภาพรวมมูลค่ากำไรสุทธิของสหกรณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

จากการวิเคราะห์ชี้วัดความสามารถในการบริหาร สรุปว่า สหกรณ์มีขีดความสามารถในการบริหารด้านเศรษฐกิจสูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน และสูงกว่าปีก่อน

มิตินี้ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency)

1. ในปี 2554 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานเท่ากับ ร้อยละ 12.79 (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

2. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง เท่ากับร้อยละ 13.60 (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการระดมทุนสูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

3. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น เท่ากับร้อยละ -4.58 (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า มีการจัดสรรกำไรสุทธิเข้าทุนสะสมอื่น ได้ต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

4. ในปี 2554 อัตราการเติบโตของกำไร เท่ากับร้อยละ 48.76 (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

มิตินี้ 5 สภาพคล่อง (Liquidity)

1. ในปี 2554 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน เท่ากับ 0.43 (ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า สหกรณ์มีสภาพคล่องต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

2. ในปี 2554 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด เท่ากับ 100% (ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐาน) หมายความว่า ลูกหนี้มีคุณภาพที่ดี

จากการวิเคราะห์สภาพคล่องสรุปได้ว่า สหกรณ์มีสภาพคล่อง และคุณภาพของลูกหนี้ดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน ถึงแม้ว่าสภาพคล่องจะต่ำกว่าเกณฑ์ สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการบริหารลูกหนี้

มิตินี้ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity)

เหตุการณ์มหาอุทกภัยช่วงปลายปี 2554 ได้ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตของประเทศ ทั้งภาคเกษตรและภาคนอกการเกษตร ทำให้ อุปสงค์จากต่างประเทศ และในประเทศหดตัวลง โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) หดตัวร้อยละ 9.0 เทียบกับขยายตัวร้อยละ 3.1 ไตรมาสที่แล้ว และหากพิจารณา GDP ที่ปรับค่าฤดูกาลออกแล้ว พบว่าหดตัวร้อยละ 10.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ที่ขยายตัว ร้อยละ 0.8

สำหรับภาวะเศรษฐกิจไทยตลอดทั้งปี 2554 ขยายตัวร้อยละ 0.1 เทียบกับทั้งปี 2553 ขยายตัวร้อยละ 7.8 เนื่องจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในปลายพื้นที่ ได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก รวมถึงส่งผลกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ต้นปีติดต่อกัน 6 ครั้ง เพื่อลดแรงกดดันเงินเฟ้อในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัว แต่ในการประชุม 2 ครั้งสุดท้ายของปี ได้มีมติคงอัตราดอกเบี้ยหนึ่งครั้งและปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอีกหนึ่งครั้ง เพื่อสนับสนุนกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังเกิดมหาอุทกภัย และดูแลเศรษฐกิจในช่วงที่ความเสี่ยงเศรษฐกิจโลกมีมากขึ้น

ซึ่งช่วงต้นปี 2554 ที่สมาชิกได้รับผลกระทบโดยตรงจากอุทกภัย สหกรณ์ต้องงดเว้นกิจกรรมหลาย ๆ อย่างเพื่อดึงงบประมาณมาจ่ายสวัสดิการให้สมาชิก นอกจากนี้ปัญหาการขึ้นราคาน้ำมันและสินค้าในช่วงต้นปีทำให้เศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว ทั้งภาคประชาชนและภาคธุรกิจ ระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ประกาศปรับอัตราเงินเดือนของหน่วยงานในเวลาต่อมา ส่งผลให้สหกรณ์อนุมัติสินเชื่อได้มากขึ้นซึ่งในเดือนที่สูงที่สุดมีสมาชิกยื่นกู้มากกว่า 300 ราย จากการที่สินเชื่อขยายตัวอย่างรวดเร็วไม่สัมพันธ์กับปริมาณเงินฝากทำให้ส่งผลต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เล็กน้อยโดยเฉพาะครึ่งปีงบประมาณหลัง ที่มีการไหลออกของเงินฝาก ทั้งจากการที่ยอดฝากของลูกค้ายรายใหญ่ครบกำหนดและผลจากการขึ้นดอกเบี้ยนโยบายของรัฐบาล ทำให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อระดมเงินฝากเข้าระบบแต่สหกรณ์ได้แก้ไขสถานการณ์โดยการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากใหม่ พร้อมของสมนาคุณทำให้สามารถรักษฐานลูกค้าไว้ได้และหาแหล่งเงินที่ต้นทุนต่ำมาบริหารจนทำให้สหกรณ์มีผลกำไรในปีนี้เป็นประวัติการ

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด ปีบัญชี 2545 – 2554 โดยใช้เครื่องมือ CAMELS วิเคราะห์ 6 ด้านสรุปได้ว่า สหกรณ์มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุนต่ำ สินทรัพย์ของสหกรณ์มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการบริหารธุรกิจสูง มีขีดความสามารถในการทำกำไรสูง คุณภาพของลูกหนี้สูง

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทาง หาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด

2. อภิปรายผลการศึกษา

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ พบว่า ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์จากระดับการวิเคราะห์เฝ้าระวังทางการเงิน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินตามเครื่องมือ CAMELS Analysis สรุปได้ว่า

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน เท่ากับ 0.65 เท่า ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (1.00 เท่า)
2. อัตราการเจริญเติบโตของสหกรณ์ สหกรณ์มีอัตราการเจริญเติบโตของทุนของสหกรณ์ เท่ากับร้อยละ 14.88 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 12.13)
3. อัตราการเติบโตของหนี้ สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของหนี้ เท่ากับ ร้อยละ 11.35 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 23.95)
4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน เท่ากับร้อยละ 7.27 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 7.20)

อัตราส่วนวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข สุราษฎร์ธานี จำกัด

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุนสูง)
2. อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์(ร้อยละ)ปี 2554 ดีกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (สหกรณ์มีทุนไว้รองรับความเสี่ยงเพียงพอ)
3. อัตราการเติบโตของหนี้ (ร้อยละ)ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีความเสี่ยงต่ำ มีภาระในหนี้สินต่ำ)
4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ)ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย Peer Group (มีประสิทธิภาพการให้ผลตอบแทนสูง)

มติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)

1. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 4.37 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (3.69)
2. อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ ในปี 2554 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ เท่ากับร้อยละ 13.46 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (17.73)

มติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร (Management Capability)

อัตราการเติบโตของธุรกิจ (ร้อยละ)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ (มีขีดความสามารถในการบริหารต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน)สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจที่ต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

แนวโน้มสมาชิก ทุนเรือนหุ้น และกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขราษฎร์ธานี จำกัด

พบว่า การเพิ่มขึ้นของสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี สหกรณ์มีมูลค่าทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2552 – 2554 สหกรณ์มีร้อยละของแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้นลดลงแนวโน้มกำไรสุทธิโดยภาพรวมกำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

มติที่ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency)

1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
2. อัตราการเติบโตของทุนสำรอง(ร้อยละ)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพในการระดมทุนภายในดีกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
3. อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น (ร้อยละ)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจัดสรรเป็นทุนสะสม สมาชิกมีความศรัทธาน้อยกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
4. อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (ร้อยละ)ปี 2554 สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีประสิทธิภาพในการทำกำไรสูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)

มติที่ 5 สภาพคล่อง (Liquidity)

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีสภาพคล่องต่ำกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน)
2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด(ร้อยละ)ปี 2554 ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (มีคุณภาพของลูกหนี้สูงกว่าสหกรณ์ขนาดเดียวกัน) สินทรัพย์ของสหกรณ์พบว่า ในช่วงปี 2545 – 2554 สินทรัพย์ของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี มีรายละเอียดดังนี้

1. สิ้นทรัพย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้
 - 1.1 สิ้นทรัพย์ส่วนใหญ่ของสหกรณ์จะเป็น ลูกหนี้ในธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 1,855.82 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 88.93 ของสิ้นทรัพย์รวม
 - 1.2 เงินลงทุนเป็นรายการสิ้นทรัพย์ที่มีมูลค่ารองลงมาจากลูกหนี้เงินกู้ ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ย 112.66 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.41
 - 1.3 เงินฝากสหกรณ์อื่น มีมูลค่าเฉลี่ย 75.81 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.63
2. หนี้สินของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยจะเป็นหนี้สินจากภายใน คือเงินรับฝากจากสมาชิก มีมูลค่าเฉลี่ย 485.46 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.26
3. ทุนของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยมีมูลค่า 1,393.35 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.77 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีรายการที่สำคัญดังนี้
 - 3.1 ทุนเรือนหุ้น เป็นรายการที่สำคัญที่สุดของทุนของสหกรณ์ มีมูลค่าเฉลี่ย 1,248.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.83 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2550 มีมูลค่า 896.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71.07 เพิ่มขึ้นเป็น 1,618.91 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.88 ในปี 2554 แต่มีสัดส่วนลดลง

3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารงานทางการเงิน ดังนี้

ฐานะทางการเงินของสหกรณ์

3.1 ด้านสินทรัพย์ของสหกรณ์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินให้กู้ คิดเป็นร้อยละ 88.93 ซึ่งเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการบริหารจัดการด้านธุรกิจสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยพิจารณาในแต่ละด้านดังนี้คือ

3.1.1 ด้านนโยบายการออกแบบผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ควรกำหนดระเบียบ เงื่อนไข แนวปฏิบัติ และวัตถุประสงค์ ให้ชัดเจน ครอบคลุม รัดกุม ครบถ้วน ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

3.1.2 การกำหนดหรือการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับโครงสร้างต้นทุนทางการเงินเป็นสำคัญ

3.1.3 ด้านลูกหนี้ ที่ผ่านมาจากจนถึงปัจจุบันสหกรณ์ได้มีการบริหารจัดการลูกหนี้ทั้งด้านการจัดเก็บและติดตามทวงถามได้ดีมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตลอดมา ควรรักษาข้อดีนี้ไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.2 ด้านหนี้สินของสหกรณ์ พบว่าหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 23.26 ยังไม่สอดคล้องกับปริมาณธุรกิจสินเชื่อซึ่งเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์จึงควรกำหนดนโยบายและแผนงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวด้านการระดมเงินฝากจากสมาชิกให้ชัดเจน ครอบคลุม รอบคอบ เพื่อให้การบริหารเงินรับฝากที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการเงินรับฝากตามโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปประกอบกันด้วย โดยพิจารณาในแต่ละด้านดังนี้คือ

3.2.1 กำหนดให้มีแผนระยะสั้นและระยะยาว เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ในการระดมเงินฝากให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

3.2.2 กำหนดอัตราดอกเบี้ย ปริมาณเงิน และระยะเวลา ต้นทุน ในการระดมเงินฝากให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

3.2.3 กำหนดเงื่อนไขการแจกของสมนาคุณ(ถ้ามี)ให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

3.2.4 กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการระดมเงินรับฝากทั้งภายในและภายนอก

3.3 ด้านทุนของสหกรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นคิดเป็นร้อยละ 59.83 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และมีต้นทุนที่สูงเมื่อเทียบกับต้นทุนเงินรับฝาก ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการบริหารจัดการทุนเรือนหุ้นให้มีความเหมาะสมกับโครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยพิจารณาดังนี้คือ

3.3.1 กำหนดให้มีแผนระยะสั้นและระยะยาว เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ในการระดมทุนเรือนหุ้นให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

3.3.2 กำหนดอัตราเงินปันผล ปริมาณเงิน และระยะเวลา ในการระดมทุนเรือนหุ้นให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

3.3.3 ควรบริหารจัดการปริมาณทุนเรือนหุ้นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับโครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

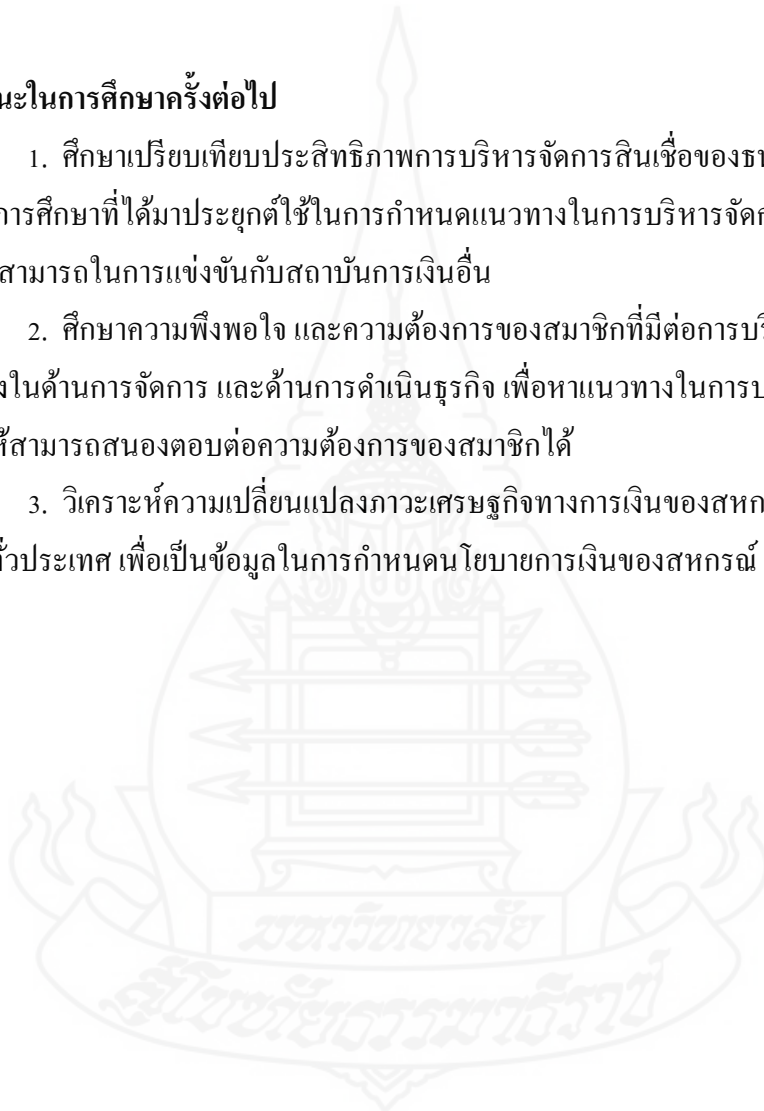
3.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ หากการระดมทุนประสบผลสำเร็จและมีปริมาณเงินต้นระบบสหกรณ์ควรมีการบริหารจัดการให้มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม โดยการพิจารณาลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้นและระยะยาวภายนอกกับสถาบันการเงินต่างๆ ที่มีระดับความเสียง AAA ตามความเหมาะสม

3.5 การระดมทุนเรือนหุ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ การจัดโครงการที่สอดคล้องกับบุคลากรของหน่วยงาน

3.6 การระดมเงินฝาก ควรกำหนดเป้าหมายเงินฝากให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการสินเชื่อ เพิ่มผลิตภัณท์เงินฝากระยะยาวให้มากขึ้น กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในตลาดเงิน ลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้นภายนอกเพื่อรองรับความเสี่ยง และศึกษาดูงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเต็มรูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ เพื่อนำผลจากการศึกษาที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการธุรกิจสินเชื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับสถาบันการเงินอื่น
2. ศึกษาความพึงพอใจ และความต้องการของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการของสหกรณ์ทั้งในด้านการจัดการ และด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ให้สามารถสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้
3. วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ทั่วประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการเงินของสหกรณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2548) *คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS Analysis*. กรุงเทพมหานคร ส่วนวิจัยและพัฒนาสนับสนุนเทศกาลทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2522) *คู่มือระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ระยะที่ 1*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- กลุ่มวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2555) “ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย (Peer Group): ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์เฉลี่ยปี 2554”. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา: www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/download/information54.pdf
(18 กันยายน 2555)
- จินดา ขันทอง (2540) *การวิเคราะห์งบการเงิน* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จุฑาทิพย์ ภัทรวาท (2543) *การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์* กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- ฉวีวรรณ ฝันดี (2544) *วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานและแนวโน้มการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด* เชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ชมพูนุช ทรัพย์ทองคำ (2549) *การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมที่ดิน จำกัด* เชียงใหม่ ปัญหาพิเศษปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ทัศนีย์ สราวีฒนากร (2543) *การศึกษาอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* กรุงเทพฯ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นพคุณ ยังเอี่ยม (2547) *ผลการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด* กรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปิยะนุช นกน้อย (2551) *การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจสินเชื่อและความเพียงพอของเงินทุนสหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด* เชียงใหม่ ปัญหาพิเศษปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พวงผกา วรรณปกรณ์ (2536) *วิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครราชสีมา*

จำกัด จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2529 – 2533 กรุงเทพฯ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พสุ สัตถาภรณ์ (2533) *การบริหารงานสหกรณ์* กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์

พะยอม สิงห์เสน่ห์ และนรีนุช เมฆวิชัย (2540) *การบัญชีการเงิน* กรุงเทพฯ ชวนพิมพ์

เพชร ชุมทรัพย์ (2548) *การวิเคราะห์งบการเงิน*. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2547) *ทฤษฎีบัญชี* กรุงเทพมหานคร เทค แอนด์
เจอร์นัลพับลิเคชั่น

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2537) *งบการเงินและการวิเคราะห์* กรุงเทพมหานคร ชรรณินดี เพรส

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ (2540) “*งบการเงินภายใต้แม่บทการบัญชี พ.ศ.2542 : สิ่งที่ฝ่ายบริหารต้องติดตาม*
(ตอนที่ 1)”. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*, 13 , 13 (กรกฎาคม-กันยายน) : 33-54

สุธี ประจวบเหมาะ. (2539). *การวางแผนกลยุทธ์ทางการเงินเพื่อการเจริญเติบโต*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด 2551 *รายงานกิจการประจำปี 2550 สุราษฎร์ธานี:*

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี

_____ (2552) *รายงานกิจการประจำปี 2551. สุราษฎร์ธานี:*สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข
สุราษฎร์ธานี

_____ (2553) *รายงานกิจการประจำปี 2552. สุราษฎร์ธานี:*สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข
สุราษฎร์ธานี

_____ (2554) *รายงานกิจการประจำปี 2553. สุราษฎร์ธานี:*สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข
สุราษฎร์ธานี

_____ (2555) *รายงานกิจการประจำปี 2554. สุราษฎร์ธานี:*สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข
สุราษฎร์ธานี

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวชีวรัตน์ ศรีชุม
วัน เดือน ปีเกิด	1 กันยายน 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน	สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตำแหน่ง	รองผู้จัดการ

